

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

Raziskovalni projekt

Namen in potek projekta

Osamosvojitvena vojna

Vojna v Pomurju

Vojna v Sloveniji (zgodovinski esej)

Spomini na vojno (anketni vprašalnik)

Koledar osamosvojitve

Dokumentarni film: Slovenija leta 1991 in 2008

Primer urne priprave

Zaključek in zahvala

TERITORILALNA OBRAMBA REPUBLIKE SLOVENIJE in JLA

Viri, literatura in priloge

Kazalo

1. Namen in potek projekta

Projekt Osamosvojitve Slovenije je potekal na OŠ Kapela v času od septembra do decembra 2008. Pri projektu so pod mentorstvom Bernarde Roudi sodelovali učenci obeh 9 razredov: Miha Belak, Nastja Fekonja, David Matjašič, Katja Šutja, Dominika Tkalčič, Jasmina Dundek, Tanja Kolar, Ivana Plohl in Domenika Presekar.

Namen projekta je bilo spoznavanje in proučevanje dogodkov v času osamosvajanja Slovenije 1990/91. Pri tem smo se posluževali naslednjih oblik aktivnosti:

- iskanje virov in literature,
- izvajanje anketnega vprašalnika med devetošolci in njihovimi sorodniki ter prikaz rezultatov ankete,
 - priprava zgodovinskega eseja,
- snemanje dokumentarnega filma med pripadniki različnih generacij,
 - priprava raziskovalne naloge
- izdelava koledarja 18 let samostojne Slovenije
 - uporaba naloge na primeru učne ure

Osamosvajanje Slovenije je prikazano v številnih knjižnih virih, na spletnih straneh ter prikazano in ohranjeno v časopisih iz obdobja 1990/91. Raziskovalna naloga prikazuje različne vire in različna mnenja.

Anketni vprašalnik na temo Potek osamosvajanja Slovenije je izpolnilo 50 staršev, starih staršev in drugih sorodnikov. Dobili smo vzorec o poznavanju tega obdobja. Anketni vprašalnik o poznavanju zgodovinskih okoliščin nastajanja Slovenije, njenih institucijah in osebnostih, je izpolnjevalo 27 devetošolcev. Tudi ti rezultati so vzorec poznavanja teh dogodkov med mladimi.

Po pregledu virov in literature se je devetošolka Domenika lotila pisanja zgodovinskega eseja.

Devetošolka Ivana je po navodilih mentorice posnela dokumentarni film. V njem je prikazala pričevanje svoje babice o procesu osamosvajanja, pričevanje udeleženca vojne na strani JLA ter učence tretjega razreda, ki vojne za Slovenijo niso doživeli, so se pa o Sloveniji učili in jo dobro poznajo.

Številni dogodki od leta 1990 do 2008 so strnjeni v koledarju 18 letne Slovenije, ki ima svoj rojstni dan, številne praznike, dogodke in

Vire smo uporabili pri učni uri Vojna v Slovenijo in v pripravi prikazali pristop k obravnavi te tematike sodobne zgodovine.

2. Osamosvojitvena vojna v virih in literaturi

2.1. Vzroki za vojno v Sloveniji

Del narodove samozavesti je neustavljiva težnja, da je na svojem ozemlju sam gospodar. Slovenski državi zgodnjega srednjega veka sta bili Karantanija in Karniola, potem pa smo Slovenci vse do 1918. leta ostali pod peto tujih gospodarjev. Ob propadu Avstro-Ogrske je 29. oktobra 1918 nastala prva slovenska država v novejši zgodovini, drugič se je slovenska državnost oblikovala med narodnoosvobodilnim bojem v letih 1941-1945, obakrat pa se je izgubila v jugoslovanskih okvirih. Slovenska republika je imela po drugi svetovni vojni vse elemente države, le samostojna ni bila in zato ni mogla odločati o svoji usodi. Takšno stanje pa ni moglo trajati v nedogled. (http://www.ukom.gov.si/10_let/pot/vojna/)

*Slovesnost ob razglasitvi samostojne Slovenije, 26. junija 1991
na Trgu republike v Ljubljani
(Foto: Bruno Toič)*

Osamosvajanje in uvajanje demokracije sta bila neločljiva in med seboj prepletena procesa. Nanju so odločilno vplivale tudi mednarodne okoliščine, kot so propad socializma v vzhodnoevropskih državah in razpad SZ.

(Naše stoletje, A. N. Kern, D. Nečak, B. Repe, zgodovina za 8. razred osnovne šole, Modrijan, Ljubljana 1997, str. 216)

Slovenija je v procesu demokratizacije precej prehitela ostalo Jugoslavijo. V januarju 1990 so bile v Sloveniji razpisane večstrankarske volitve in aprila 1990 so šli volivci na prve večstrankarske volitve po drugi svetovni vojni. Nove opozicijske stranke so se združile in enotno nastopile kot Demos. Ta je začel kmalu uresničevati napovedan program osamosvajanja Slovenije.

(Koraki v času, 20. stoletje, E. Dolenc, A. Gabrič, M. Rode, zgodovina za 8. razred osnovne šole, DZS, Ljubljana 1997, str. 198)

Slovenija je na zaostrene razmere v Jugoslaviji odgovorila tako, da je svojo teritorialno obrambo ločila od poveljstva JLA in napovedala plebiscit o samostojni Sloveniji.

stoletje, B. Nešović, J. Prunk, Zgodovina za 8. razred OŠ, DZS Ljubljana 1993, str. 248)

2.2. Pot v vojno v Sloveniji

Do vojne za Slovenijo je prišlo zaradi nasprotovanja slovenskim težnjam po decentralizaciji in demokratizaciji. Ker so bili predlogi SR Slovenije po drugačni ureditvi odnosov zavrnjeni in ker se je velikosrbski pritisk nenehno stopnjeval, najprej na Kosovu in nato vedno bolj grozeče tudi v drugih delih Jugoslavije, se je decembra 1990 na referendumu velika večina prebivalcev Slovenije odločila za samostojno in neodvisno državo. Oborožen nastop proti demokratičnim spremembam v Sloveniji in na Hrvaškem je JLA začela pripravljati že po večstrankarskih volitvah maja 1990, in sicer z odvzemom večine orožja Teritorialni obrambi.

K razpadu Jugoslavije je bistveno prispeval nastop velikosrbskih sil s Slobodanom Miloševićem na čelu. Ideja o veliki Srbiji in o obračunu z drugače mislečimi je imela zagovornike tudi v vrhu armade, čeprav je velik del oficirjev JLA ob pripravah na obračun dolgo verjel, da gre za obrambo jugoslovanske ideje o enakopravnosti narodov.

Razglasitev samostojne države je Slovenija pripravljala tudi s krepitvijo svojih oboroženih sil - Teritorialne obrambe in policije. Slovenska skupščina je 28. septembra 1990 sprejela ustavno dopolnilo, ki je določalo, da je v miru in izrednih razmerah pristojnost nad Teritorialno obrambo prenesena na Predsedstvo

RS. Predsedstvo, ki ga je tedaj in med vojno vodil Milan Kučan, je takoj imenovalo vodstvo novega RŠTO z Janezom Slaparjem na čelu.

Predsedstvo RS je 18. marca 1991 v vedno bolj zaostrenih razmerah ustanovilo Operativno koordinacijsko telo za primer izrednih razmer, ki sta ga vodila Igor Bavčar in Janez Janša. Usklajevalo je varnostne in obrambne priprave in med vojno opravljalo naloge štaba vrhovnega poveljnika. Glavni oboroženi sili Slovenije sta bili teritorialna obramba in policija. Pomembne naloge pri varovanju življenj in dobrin so imele Civilna zaščita ter kriminalistična služba in VIS. Taktika obrambe Slovenije je temeljila na dokumentu iz aprila 1991, ki je govoril o možni razdružitvi z obrambnega vidika. V primeru oboroženega nastopa JLA je bilo načrtovano blokiranje vseh enot in vojašnic v Sloveniji, ustavitev prodorov JLA s hrvaške smeri in aktivni nastop tam, kjer bi bile slovenske obrambne sile v prednosti.

Za kraj prvega obračuna z novo Slovenijo je JLA izbrala Maribor, kjer je 23. maja 1991 izzvala incident, ki ga je skušala izrabiti za nastop proti učnemu centru Teritorialne obrambe. Šla je celo tako daleč, da je ugrabila slovenskega pogajalca podpolkovnika Vladimirja Miloševića. Pod kolesi vojaškega oklepnika je umrla tudi prva slovenska žrtev Josef Simčič iz Miklavža. Odločen odpor pripadnikov centra in odziv Mariborčanov sta armadne načrte preprečila.

Slovenska skupščina je ustavni zakon o samostojnosti sprejela 25. junija 1991, na mejnih prehodih so bile jugoslovanske table in zastave zamenjane s slovenskimi in postavljeni mejni prehodi proti Hrvaški. Isti večer se je v Beogradu sestal Zvezni izvršni svet. Sprejel je odlok o zavarovanju državnih meja v Sloveniji, s čimer sta imeli JLA in zvezna policija odprto pot za oborožen nastop proti Sloveniji.

Vojaško-policijski nastop je bil v prvi fazi uperjen proti slovenskim mejam in letališču Brnik. Ko bi bila Slovenija odrezana od sveta, bi v drugi fazi prišel na vrsto obračun z delom Slovenije, ki je zagovarjal samostojnost, zamenjali pa bi tudi staro politično vodstvo z novim, ki bi bilo marioneta za uresničevanje srbskih ciljev.

Proti mejnim prehodom z Italijo so 26. junija prve krenile oklepne enote reškega korpusa. Med potjo so naletale na nebranjene barikade in na spontan, ponekod zelo odločen nastop domačinov, zlasti v Vrhpolju. Neoboroženi prebivalci pohoda tankov niso mogli preprečiti, odločno pa so reagirali proti agresiji, kar je bilo

pozneje značilno za vso Slovenijo. Kot grožnja slovenskim demonstrantom je v Divači ob 14.30 padel tudi prvi strel, ki ga je sprožil oficir JLA.

Taktika nastopa JLA proti slovenskim mejnim prehodom je bila opredeljena s posebnim ukazom, ki je najprej pozival k predaji prehoda, nato je sledila grožnja z orožjem in nazadnje streljanje v bližino prehoda in v centre odpora. Po izkušnjah na Kosovem in na Hrvaškem je JLA tudi v Sloveniji aktivirala oborožene sile, vendar napačno predvidevala, da bodo tudi Slovenci pokorjeni brez težav. Zato so bile enote JLA brez ustrezne logistične podpore za daljše vojskovanje, upoštevana pa niso bila bistvena taktična načela, da tanki ne nastopajo brez podpore pehote.

Enote za vojaški poseg proti Sloveniji so oblikovali ljubljanski, mariborski, reški, zagrebški in varaždinski korpus ter letalski korpus JLA. Vsi so bili pod poveljstvom 5. armadnega poveljstva v Zagrebu. V Sloveniji je imela JLA približno 22.300 vojakov, slovenska Teritorialna obramba 16.000 pripadnikov, med vojno pa se je število povečalo na 35.200. Slovenska policija je imela okoli 10.000 aktivnih in rezervnih pripadnikov, JLA pa je imela popolno premoč v orožju in močne oklepne enote s podporo vojnega letalstva. Slovenska vojska in policija sta imeli samo pehotno oborožitev, nekaj protiletalskih topov 20 mm in minometov 82 mm, vendar niti enega tanka, letala ali topniških enot. Boju z oklepniki so bili namenjeni ročni raketometi, obrambi pred nizko letečimi letali pa prenosne rakete strele.

2.3. Osamosvojitvena vojna v Sloveniji leta 1991

Slovenska zastava ob slovesnosti

Četrtek, 27. junij

Vojna za Slovenijo se je začela ob 1.15 ponoči, ko je protiletalska oklepna baterija JLA pri Metliki prestopila državno mejo. Ob 2.40 je iz vojašnice na Vrhniki proti letališču Brnik krenil 1. oklepni bataljon.

Kolono oklepnikov, ki je prodirala skozi Belo krajino, je sestavljalo 12 bojnih oklepnih vozil s tricevnimi protiletalskimi topovi 20 mm in več tovornjakov. Ustavila jih je barikada v Pogancih. V stopnjevanju napetosti med pripadniki Teritorialne obrambe in vojaki so padli prvi strelji. Ob 10.30 je kolona odpeljala proti Ljubljani, vendar jo je ob 15.45 ustavila zapora na cesti pri Medvedjeku.

Oklepni bataljon z Vrhnike je proti Brniku prodiral v dveh kolonah. Na poti je naletel na improvizirane, nebranjene barikade iz avtomobilov. Ena oklepna kolona je prodirala po avtocesti in ljubljanski obvoznici ter čez Trzin in Mengeš, druga po stari cesti, pri čemer je po pomoti zavila v gozdove na Toškem čelu in pri obračanju na ozki cesti izgubila dva tanka. Prvi tanki so prišli na letališče Brnik okoli 5. ure zjutraj. Zavzeli so okolico letališča, enota Teritorialne obrambe pa jih je napadla okoli 18. ure. Po napadu so tanki zavzeli položaj za krožno obrambo.

V Trzinu so za kolono JLA z Vrhnike ostali trije oklepni transporterji in vozilo za zveze. Proti večeru so se iz dveh helikopterjev JLA izkrcali pripadniki diverzantskega odreda, ki so prišli na pomoč oklepnikom. V približno 20 minut trajajočem spopadu s policijsko specialno enoto in Teritorialno obrambo so padli štirje vojaki JLA in pripadnik Teritorialne obrambe. Drugi vojaki JLA so se predali, vojaki diverzantskega odreda JLA pa so se umaknili proti Depali vasi in bili naslednji dan ujeti.

Deset tankov je iz Maribora približno ob 9. uri odpeljalo proti Šentilju, pet tankov ter 10 oklepnikov pa proti Dravogradu. Kolono, ki je prodirala proti Šentilju, je ustavila branjena barikada v Pesnici. Okoli poldneva so jo začeli obstreljevati in jo zažgali. Pripadniki Teritorialne obrambe so tanke napadli okoli 17.30. Na mostu čez Dravo je bila zavrnjena tankovska kolona polkovnika Popova, ki je poskušala prodreti s hrvaške smeri. Ustavljena je bila oklepna kolona, ki je prišla v Slovenijo pri Razkrižju.

Zvečer je bil pri vasi Rigonce ustavljen poizkus vdora

oklepne kolone JLA. Ob 20.45 je bil z dvema minometoma 82 mm izveden napad na letališče Cerklje, nato pa je večina letal letališče zapustila. Do ostrega spopada s kolono JLA je prišlo v Kosezah pred Ilirsko Bistrico, padli so trije vojaki JLA. Zvečer je bil sestreljen en helikopter nad Igom in drugi nad Ljubljano.

Petek, 28. junij

Ponoči so slovenske oborožene sile krepile blokade in novo mobilizirane enote Teritorialne obrambe usmerjale proti zavzetim mejnim prehodom. Vse koordinacijske podskupine so dobile ukaz: "Na vseh točkah, kjer so oborožene sile RS v taktični prednosti, izvršite ofenzivne akcije proti okupatorskim enotam in objektom. Nasprotnika pozivajte k predaji, določite čim krajši rok in izvedite akcijo z vsem razpoložljivim orožjem. Pri akcijah poskrbite za evakuacijo in varnost življenj civilnega prebivalstva."

Tanki, ki so prenočili pred barikado v Pesnici, so do sedme ure zjutraj barikado odstranili in nadaljevali z vožnjo proti Šentilju. Ustavila jih je barikada v Ranci, pri Kaniži sta dva tanka obtičala. Druge tanke je okoli 10.30 ustavila branjena barikada v Štrihovcu. Pripadniki Teritorialne obrambe in policije so tanke napadli. Po 11. uri so prišla tankom na pomoč letala jugoslovanskega vojnega letalstva in raketirala ter obstreljevala barikado. Ob 13.30 so spet napadla štiri letala, pri tem so bili štirje vozniki tovornjakov ubiti. Tankovska kolona je nato barikado obšla, vendar se je kmalu ustavila.

Ob 9.50 so slovenske enote napadle oklepno kolono JLA na Medvedjeku. V napadih letalstva JLA je bilo ubitih šest voznikov tovornjakov.

V Limbušu pri Mariboru sta bila uspešno napadena dva tanka JLA. V Gibini je bil ustavljen prodor oklepne kolone s Hrvaške. Pred Dravogradom je bila ustavljena oklepna kolona JLA, ki je prodrla iz Maribora. Po ostrem spopadu je bil zavzet mejni prehod Holmec. Padla sta dva policista in trije vojaki JLA, 91 je bilo zajetih. Enote Teritorialne obrambe so napadle vojašnico Bukovje pri Dravogradu. Jugoslovanska letala so napadla letališče Brnik, oddajnike Krim, Kum in Nanos ter Karavanški predor, Kočevsko Reko in Mursko Soboto. Oklepna kolona polkovnika Popova, ki je v Slovenijo prodrla pri Razkrižju, je zavzela

mejni prehod Gornja Radgona. Domači prostovoljci so ji zažgali tovarne avtomobile. Zavzeto je bilo skladišče JLA v Borovnici, s čimer se je oborožitev Teritorialni obrambi bistveno izboljšala, zavzeli so skladišče v Leskovcu, neuspešen pa je bil napad na vojašnico v Ribnici. V Črničah v Vipavski dolini je Teritorialna obramba odgovorila na ogenj iz kolone JLA, dva vojaka sta padla. Po napadu bojne skupine majorja Lisjaka je bil zavzet mejni prehod Rožna dolina, dva tanka sta bila uničena, trije zajeti, trije vojaki JLA so padli, 98 pa je bilo ujetih. Zavzet je bil prisluškovalni center JLA na Rožniku pri Ljubljani in uničen prisluškovalni center JLA na Suhi. Izvedena sta bila napada na vojašnico Škofja Loka in skladišče JLA Drulovka. Na letališču Brnik je JLA ubila dva avstrijska novinarja. Ponoči se je tankom ob letališču približal pripadnik Teritorialne obrambe Peter Petrič, streljal na poveljniški tank, ranil poveljnika in pri tem izgubil življenje.

JLA je ob 21. uri razglasila prekinitev ognja, saj so bile obkoljene enote v vedno težjem položaju.

Sobota, 29. junij

V noči s petka na soboto so se predstavniki Slovenije v Zagrebu sestali s tremi zunanjimi ministri Evropske skupnosti in predsednikom ZIS. Sprejeli so dogovor o ustavitvi sovražnosti, ki pa je bil tako nejasen, da do njegove uresničitve ni prišlo.

Dopoldne so se vdali vojaki in zvezni policisti, ki so bili obkoljeni v letalski bazi JLA na letališču Brnik. V skladišču goriva JLA v Mokronogu je podoficir streljal na poveljnika, ki se je hotel vdati, in grozil, da bo razstrelil rezervoar z gorivom. Uspešen je bil napad na bojno oklepno vozilo JLA pri Moretinih in spopad policistov z vojaki JLA pri Škofijah. V Štrihovcu je bila razbita tankovska kolona, ki je prodirala proti Šentilju. Tanki razpadle kolone so pozneje sestavljali tankovsko četo Teritorialne obrambe.

Od Predsedstva in Vlade RS je JLA s pisnim ultimatom zahtevala kapitulacijo Slovenije. Zadnji rok je bil 30. junija ob 9. uri. Zvečer se je sestala slovenska skupščina, se opredelila za mirno rešitev krize, vendar slovenska neodvisnost ni smela biti ogrožena.

Nedelja, 30. junij

Ob 9. uri je bil zračni alarm, z letališč na Hrvaškem so proti Sloveniji poletela letala JLA, vendar so se kmalu obrnila in vrnila na letališča. V varaždinskem, zagrebškem in reškem korpusu je JLA oblikovala nove sile za napad na Slovenijo.

Enote Teritorialne obrambe so napadle ploščad pred Karavanškim predorom, ponoči pa je bil sprejet dogovor o izročitvi predora. Zavzeli so center zvez nad Senožecami. Iz zaplenjenih tankov je bila pri Novi Gorici organizirana tankovska četa Teritorialne obrambe z devetimi tanki.

Ponedeljek, 1. julij

Okoli pol treh zjutraj je prišlo do požara in eksplozije, ki je uničila skladišče orožja JLA v Črnem Vrhju nad Idrijo. V skladišču je bilo orožje slovenske Teritorialne obrambe. Po spopadu, v katerem je padel poveljnik, se je vdala stražnica JLA v Novi vasi. JLA je s helikopterji z oznako Rdečega križa dovažala okrepitve in opremo obkoljenim enotam.

Oklepni koloni na Medvedjeku je bil ponoči dovoljen odhod do nove barikade v Krakovskem gozdu.

Zvečer je sledil nov ultimatum JLA Sloveniji.

2.4. Slovenija zmaguje

Torek, 2. julij

Začel se je odločilni del vojne za Slovenijo. Ob 5. uri zjutraj so enote Teritorialne obrambe napadle oklepno kolono v Krakovskem gozdu in ji zadale močan udarec. Oklepno mehanizirani bataljon JLA iz Jastrebarskega je skušal prodreti v Slovenijo in rešiti obkoljeno kolono v Krakovskem gozdu, vendar je bil zaradi velikih izgub ustavljen in zavržen pri Prilipah. V brezizhodni situaciji so vojaki JLA oklepnike v Krakovskem gozdu zapustili in bili naslednji dan zajeti.

Ob 13.30 se je z ognjem iz tankovskih topov Teritorialne obrambe začel napad na stražnico JLA v Šentilju. Na položaje vzhodno od mejnega prehoda je bilo izstreljenih 65 granat in na stražnico 25 granat. Vojaki JLA so jo zapustili.

Ob 16.15 so na mejnem prehodu Gornja Radgona enote Teritorialne obrambe napadle oklepniške JLA, streljanje iz tankov pa je uničilo del mesta. Oklepnikom sta pomagali dve letali.

Zavzeto je bilo skladišče JLA v Ložnici, ekonomija Rajhenav in nekdanja skladišča Teritorialne obrambe na Prulah v Ljubljani. Letala JLA so napadla oddajnike na Nanosu, Kumu in v Domžalah, barikadi pri Čatežu in v Krakovskem gozdu. Po ostrem spopadu, v katerem je padel poveljnik, se je vdala stražnica Kuzma. V Mariboru so iz vojašnice Franca Rozmana-Staneta s havbicami streljali proti Pohorju. Po napadu letal JLA so od 15.30 do 21.30 pred Dravogradom doživeli nov spopad z oklepno kolono.

Iz vojašnice na Vrhniki so tanki odpeljali proti Ljubljani in proti Logatcu, vendar so jih na Cesarskem vrhu in v Sinji Gorici ustavili. Napadena je bila oklepna kolona v vasi Orehek, zavzeta sta bila mejna prehoda Fernetiči in Gorjansko.

Predsedstvo RS je ob 21. uri sprejelo sklep o enostranski ustavitvi ognja, pri čemer je ugotovilo, da je bila vojaška ofenziva iz Beograda že zlomljena. V večernih poročilih je na TV nastopil načelnik Generalštaba Blagoje Adžić z grožnjo: "Zagotovili bomo nadzor in stvari privedli do konca!"

Sreda, 3. julij 1991

Iz vojašnic v Beogradu je proti Sloveniji krenila gardna oklepnomehanizirana divizija, vendar je zaradi okvar iz ure v uro večji del vozil ostajal ob cesti in pohod proti Sloveniji je propadel.

Zjutraj so pripadniki Teritorialne obrambe in policije obkolili vojake JLA, ki so se umaknili iz stražnice Šentilj. Brez boja sta se predala dva oficirja, trije podoficirji in 45 vojakov. Pri Vidmu ob Ščavnici je bil spopad z oklepno kolono, ki je prodirala proti Gornji Radgoni. Pri Radencih je bila dokončno ustavljena oklepna kolona JLA, ki je prodrla s Hrvaške, da bi pomagala obkoljeni enoti na mejnem prehodu Gornja Radgona. Uspešen je bil napad na oklepno kolono na Kogu. Tudi JLA je sprejela dogovor o ustavitvi ognja. Helikopterji JLA z oznako Rdečega križa so dovažali okrepitve. Zaradi dogovora o premirju Slovenija ni ukrepala.

2.5. Vojna za samostojno Slovenijo je dobljena

V četrtek, 4. julija, so bili v slovenskih rokah vsi mejni prehodi. Enote JLA so se vračale na Hrvaško in v vojašnice. Slovenija je dovolila umik tankovski koloni z Brnika in oklepni koloni pred Dravogradom.

V Mariboru je bil pri napadu JLA na policijsko vozilo ubit policist Robert Hvalc. Dovoljen je bil umik oklepni koloni JLA iz Gornje Radgone, ki je za seboj pustila ruševine in izropan mejni prehod.

V nedeljo, 7. julija, so se na Brionih sestali predstavniki Slovenije, SFRJ in Evropske skupnosti. Sprejeta je bila t.i. Brionska deklaracija, s katero je bil uveden trimesečni moratorij za slovensko osamosvajanje. Kljub temu pa sta slovenska vojska in policija ohranili popolno suverenost na slovenskem ozemlju in zato je Predsedstvo SFRJ 18. julija sprejelo odločitev, da se JLA v treh mesecih z orožjem in opremo umakne iz Slovenije. Zadnji vojaki so Slovenijo zapustili iz koprskega pristanišča v noči s 25. na 26. oktober.

Po nepopolnem pregledu je imela JLA 44 mrtvih in 146 ranjenih, slovenska stran pa 19 mrtvih in 182 ranjenih. Ubitih je bilo 12 tujih državljanov. Ne vemo pa, koliko slovenskih vojakov je bilo ubitih ob poizkusu bega iz JLA. Ujetih je bilo 4693 pripadnikov JLA in 252 zveznih policistov. V vojnih dneh je bilo 72 večjih in manjših spopadov. Uničenih, poškodovanih ali zajetih je bilo 31 tankov, 22 oklepnih transporterjev, šest helikopterjev JLA ter po pregledu v JLA 6.787 kosov pehotnega, 87 kosov artilerijskega in 124 protiletalskega orožja.

Zmaga v vojni za Slovenijo je bila vojaška. Slovensko samostojnost sta z orožjem obranili slovenska vojska in policija ter omogočili uspešno politično in mednarodno diplomatsko dejavnost za dokončanje vojne. Odločilni sta bili slovenska strategija in taktika. V primerjavi s poznejšim dogajanjem na Hrvaškem in v Bosni je bil v Sloveniji napadalec ogrožen povsod, kar mu je onemogočalo koncentracijo sil tam, kjer bi hotel imeti pobudo. Z blokadami so slovenske oborožene sile onemogočile enotam JLA manevriranje, odločno pa napadale tam, kjer so imele taktično prednost. Tako je bilo samo vprašanje časa, kdaj bi bila JLA v Sloveniji popolnoma poražena in vse njene enote uničene ali zajete.

2.6. Vojna v Sloveniji leta 1991 skozi fotografski aparat

*Začetek vojne v Sloveniji
Na cestah so se pojavili tanki jugoslovanske vojske.*

*Goreči tanki na mejnem prehodu Rožna dolina pri Novi Gorici
(Foto: arhiv CVZD)*

*JLA je skušala zasedeti vse mejne prehode v Sloveniji.
Vsi so bili 4. julija 1991 že v slovenskih rokah
(Foto: arhiv CVZD)*

Teritorialna vojska je začela prevzemati orožje jugoslovanske vojske.

*Barikada na Gibini
(Foto: arhiv g. Milan Bolkovič)*

*Radenci, 28. julija 1991
(Foto: Nataša Juhnov)*

*Gornja Radgona, 29. junija 1991
(Foto: arhiv CVZD)*

*Uničen sovražnikov tank v Kogu pri Ljutomeru
(Foto: arhiv Milan Bolkovič)*

*Kog pri Ljutomeru
(Foto: arhiv Milan Bolkovič)*

*Množična vdaja jugoslovanskih vojakov
(Foto: arhiv CVZD)*

Tanki JLA v Krakovskem gozdu

*Ljubljanski grad, 2. julija 1991
(Foto: M. Gerbajs)*

Uničen sovražnikov vozni park

Odhod vojakov JLA iz Slovenije

2.7.Vojna za samostojno Slovenijo v slovenski literaturi

Vsesplošno slovensko veselje nad razglasitvijo neodvisnosti je v noči 26. na 27. junij. 1991 prekinila vest, da so se enote JLA iz kasarn napotile proti mejnim prehodom, da bi Slovenijo odrezale od sveta in preprečile njeno neodvisnost.

(J. Prunk, Kratka zgodovina Slovenije, založba Grad, Ljubljana 1998, str. 200)

Vojna v Sloveniji je svet presenetila. ZDA so prek veleposlanika v Beogradu jugoslovanskemu vodstvu dale vedeti, naj uredi notranje probleme v državi, Sloveniji pa, da ji ne bodo priznale neodvisnosti. Toda niso pričakovale, da bi se lahko mala Slovenija uspešno uprla močni zvezni vojski in policiji. Zato se je morala zaradi ameriškega javnega mnenja spremeniti tudi uradna politika ZDA. Slovensko samostojnost je morala sprejeti kot dejstvo in to je bil SLOVENSKI FENOMEN.

(J. J. Švajncer, Vojna zgodovina, DZS, Ljubljana 1998, str. 465)

Spopad, čeprav le nekaj dneven, je bil prava vojna, prebivalstvo jo je tako občutilo. Terjala je tudi žrtve:

Na strani JLA je padlo 39 in bilo ranjenih 139 vojakov,

Slovenske oborožene sile pa so imele 8 mrtvih in 89 ranjenih.

Ubitih je bilo tudi 13 civilistov, med njimi nekaj tujih šoferjev in novinarjev.

(J. Prunk, Kratka zgodovina Slovenije, založba Grad, Ljubljana 1998, str. 203)

V vojnih dneh od 27. 6. dalje je bilo 72 večjih spopadov. Pri tem je JA uporabila 115 tankov, 160 je ostalo blokiranih v vojašnicah. Uporabljenih je bilo 82 oklepnih transporterjev in 24 helikopterjev, izvedla je 15 letalskih napadov. V boj je vključila 32 topniških samohodnih orožij, 68 je ostalo blokiranih v vojašnicah.

Med boji je bilo uničenih ali poškodovanih 31 tankov, 22 oklepnih transporterjev, 172 transportnih vozil, 20 terenskih vozil in 6 helikopterjev. Zaplenjeno in deloma takoj uporabljeno je bilo 3000 ton minskoeksplozivnih sredstev in 3200 pušk ter drugega pehotnega orožja. V spopadih je z bojem ali predajo prešlo v roke 58 obmejnih vojašnic in več deset objektov JA.

JLA je imela 45 mrtvih in 146 ranjenih. Na slovenski strani je bilo 19 mrtvih in 182 ranjenih. Ubitih ali ranjenih je bilo 12 tujih državljanov..

(J. J. Švajncer, Vojna in vojaška zgodovina Slovencev, Prešernova družba, Ljubljana 1998, str. 214- 215)

3. Vojna v Pomurju

3.1. Vojna za samostojno Slovenijo na območju Pomurja

V vojnih dneh od 27. 6. dalje je bilo na območju Pomurja več spopadov. Skozi fotografski objektiv so ga posneli fotoreporterji pomurskega tednika Vestnik in o vojni v Pomurju pripravili posebno izdajo tega časopisa. Posebna izdaja Vestnika je izšla v Murski Soboti, 28. junija 1991. Iz nje povzemamo nekaj člankov.

V Pomurju so vojaški helikopterji večkrat preleteli ozemlje, v vojašnico v Mursko Soboto pa so pripeljali tudi dodatne okrepitve. Vojaški helikopterji so vojake pripeljali tudi na mednarodna mejna prehoda na Hodošu in v Gederovcih.

Ob 19.56 je prišlo do streljanja med pripadniki TO in JLA v Murski Soboti. Vojaki JLA so se umaknili.

Ob 20.09 so pripadniki TO in policije v Radencih zajeli 4 vojake in jih razorožili. Med njimi je tudi podpolkovnik.

Ob 20.40 so miličniki na mejnem prehodu v Kramarovcih razorožili 4 vojake JLA.

Po 21.00 je prišlo do streljanja na mednarodnem mejnem prehodu na Hodošu.

Najbolj strah zbujajoča vest pa je prišla iz čakovske smer, ko je proti mostu v Petišovcih krenilo 40 tankov. Istočasno je iz Pavlovca proti Ljutomeru krenilo še 8 tankov. Vsi so usmerjeni proti mejnim prehodom v Pomurju.

Ob 22.00 so v Žerovincih opazili 7 tankov, ki so krenili proti Kamenščaku pri Ljutomeru.

On 22.30 je prišlo na območju mejnega prehoda v Gederovcih do močnega streljanja.

V Pomurju je bilo 27. junija čutiti izredne razmere. V trgovinah je bilo iskano blago sladkor, olje in pralni prašek, gneča pa je bila tudi na bencinskih črpalkah.

Na vseh pomembnejših pomurskih cestnih vpadnicah in mostovih so bile že od jutra 27. 6. barikade, ki bi zadržale tanke JLA. Petanjski most je bil prehodan samo za pešce, na gornjeradgonski mednarodni mejni prehod pa so že ob 8.00 uri prišle specialne enote slovenske milice.

V času vojne je bilo v pomurskih zdraviliščih (Moravske Toplice in Radenci) čez 700 tujih gostov. Turisti so se odločili ostati v Moravskih Toplicah, zdravilišče Radenci pa so zapustili.

V tistih junijskih dneh leta 1991, ko se je vojna že začela, je Vestnik poročal tudi o okrog 300 fantih iz Pomurja, ki so bili v tem času v JLA. Iz takratne soboške občine jih je bilo 142, iz ljutomerske 70, iz lendavske 40. Izredno zaskrbljeni so bili njihovi starši, ki so jih v številnih primerih šli reševati v lastni režiji.

Naslednja posebna številka Vestnika je izšla 1. julija 1991, ko se je zgodil usodni petek na radgonskih ulicah. Do spopada je v tem mestu prišlo 28. in 29. 6. 1991 med pripadniki TO, slovenske policije in JLA. Posledice spopadov so bile vidne na ulicah tega mesta, kjer so ostale razrušene stavbe, ostanki orožja, poškodovan zvonik na cerkvi, žrtve.

Poročilo iz murskosoboške bolnišnice pravi, da je bilo 30. 6. 1991 v bolnišnico prepeljanih 24 ranjencev, od katerih je eden vojak umrl. V bolnišnico so tega dne prepeljali tudi štiri poškodovane pripadnike TO, ki so bili poškodovani na Petanjcih.

Vestnik poroča tudi o oviranem razvozu Radenske, o več 1000 pripadnikih Civilne zaščite, ki so bili v pripravljenosti ter o življenju za barikadami.

3.2. Vojna v Pomurju leta 1991 skozi fotografski aparat

Fotografi in novinarji Vestnika so v času vojne za Slovenijo ujela nekaj najbolj pretresljivih prizorov v svoj fotoaparat. Fotografije hrani arhivu Vestnika.

*JLA se je v Gornji Radgoni spopadla z enotami TO in slovenske policije. Za njimi so ostali ostanki orožja, uničene hiše in žrtve
(Foto: arhiv Vestnika)*

Po zmagi je potrebno izobesiti slovensko zastavo (Foto:arhiv Vestnika)

Pripadniki TO se vračajo mimo soboške vojašnice

(Foto: arhiv Vestnika)

4. Vojna za Slovenijo (zgodovinski esej)

»Po nepopolnem pregledu je imela JLA 44 mrtvih in 146 ranjenih, slovenska stran pa 19 mrtvih in 182 ranjenih. Ubitih je bilo 12 tujih državljanov. Ne vemo pa, koliko slovenskih vojakov je bilo ubitih ob poizkusu bega iz JLA. Ujetih je bilo 4693 pripadnikov JLA in 252 zveznih policistov. V vojnih dneh je bilo 72 večjih in manjših spopadov. Uničenih, poškodovanih ali zajetih je bilo 31 tankov, 22 oklepnih transporterjev, 6 helikopterjev JLA ter po pregledu v JLA 6787 kosov pehotnega, 87 kosov artilerijskega in 124 protiletalskega orožja.«

Pomlad, poletje, jesen in zima. Dnevi, ure, minute in sekunde. Mineva 17 leto. Le še eno in naša država bo polnoletna.

Kratek pregled dogodkov prelomnega leta 1991:

25. junij

Slovenija razglasi neodvisnost.

26. junij

Osrednja slovesnost ob razglasitvi samostojnosti.

Ob 14.30 prvi strel vojne za Slovenijo, ki ga sproži vojak JLA.

27. junij

Napad na Slovenijo.

28. junij

JLA nadzira slovenske meje.

Bombardiranje slovenskih mest, prve žrtve.

29. junij

Ultimat, ki se izteče v nedeljo ob 9.00.

30. junij

Ob 9.00 napad bojnih letal na Slovenijo, letala se obrnejo.

Evropska skupnost pošlje Sloveniji ultimat o odložitvi ali zamrznitvi osamosvojitve.

1. julij

Slovenija se strinja s tri mesečno zamrznitvijo, vendar JLA ne spoštujejo dogovorov, nadaljevanje spopadov

2. julij

Najhujši spopadi.

Stjepan Mesić in Vasil Tupurkovski sestavita predlog s štirimi točkami, ki ga Slovenija sprejme.

Blagoje Adžić napove, da bo šla armada z vsemi sredstvi do konca.

3. julij

**Enote JLA se začno umikati iz Slovenije, jasno je, da se napad usmerja na Hrvaško.
Potekajo pogajanja med slovensko in zvezno stranjo, sporazum ni podpisan.**

4. julij

**Slovenci prevzamejo nadzor nad vsemi mejnimi prehodi, slovensko predsedstvo zavrne
beograjski ultimati.**

5. julij

Izpuščeni so zajeti vojaki.

6. julij

Slobodan Milošević sporoči, da je pravica Slovenije miroljubna razdružitev.

7. julij

Brionska deklaracija.

10. julij

RS sprejme brionsko deklaracijo.

18. julij

Umik celotne vojske JLA iz slovenskega ozemlja, izpustitev slovenskih fantov.

8. oktober

Mednarodna razsodba o razpadu Jugoslavije.

26. oktober

Odhod zadnjega vojaka JLA iz koprškega pristanišča

Osebnostno mi vojne niso ravno všeč. Ne vem zakaj. Ne maram streljanja, žrtev, smrti, ki spremlja vsako vojno. Letos pri pouku zgodovine obravnavamo prvo in drugo svetovno vojno. Učimo se o taktikah bojevanja, o orožjih in razmerah na bojiščih. Morda me vse to spominja na igro, ki sem jo igrala, ko sem bila še mlajša.

Kdaj bo kdo koga pojedel, ga vrgel iz polj, kdo bo komu napovedal šah mat ali pa bo na koncu koncev prišlo do remija. Igrala sem šah. Tisto taktiziranje, kot bi se bojevali dve sprti strani. Črni in beli. Vojno lahko najdeš v kateri koli igri, le čas si moraš vzeti, ... So se ljudje sploh v čemerkoli strinjali? Vsakdo je hotel imeti moč zase. Sicer smo ljudje izumili pogajanja, vendar je iz istega zelnika zrasla tudi ideja o vojni in orožju. Najprej smo se borili za preživetje, je bilo z naslednjimi borbami drugače? Dejansko ne. Vendar smo si z vojnami želeli zagotoviti različno preživetje. Letos imamo temo pri tekmovanju iz znanja zgodovine poglavje o Ilirskih provincah. V misli se mi naseljuje Napoleon.

Zatem prikorakata še Lenin in Stalin. Nato pa še Hitler in Mussolini. Kdo so bili ti posamezniki? Kaj so želeli doseči? Le lastno nadvlado ali so se borili za kaj višjega? Za narod? Bi ljudje ravnali drugače, če bi vedeli, da bodo s svojim ravnanjem spremenili zgodovino? Zadnjič sem brala dnevnik Ane Frank in sem razmišljala, bi pisal drugače, če bi vedela, da bo to objavljeno, da bo to hit. Oziroma, bi bila knjiga hit, če bi ona pisala drugače, manj pristno, bolj zadržano?

Ko tako razmišljam o vojni, med ko pišem esej, ki sem ga dobila za nalogo pri našem projektu o osamosvojitvi, prehajam k vprašanju, ki se mi zatika, ki ga ne znam pravilno izgovoriti in ki ga ne znam rešiti. Kdo smo ljudje? Zakaj živimo? Je vse to le naključje ali je to usoda? Najprej sem šla pogledat kaj pomeni beseda esej. Med tem ko pišem svoje razmišljanje o vojni za Slovenijo razmišlja in se poglobljam vase.

Bi naj pisala o dejstvih?

Preprosto lahko povem, da imam pred sabo kup papirja, ki sem ga že kar nekajkrat prebrala. Za skoraj vsako minuto lahko citiram, kje se ja kaj zgodilo. Pa je to bistvo?

Moja mama je bila takrat medicinska sestra v Ljubljani. Živo mi pripoveduje kje in kdaj se je kaj dogajalo? Pripoveduje mi o strahu in alarmih, o zakloniščih. V spominu je skrito marsikaj.

Zakaj pravzaprav vojna?

»Ker so bili predlogi SR Slovenije po drugačni ureditvi odnosov zavrnjeni in ker se je velikosrbski pritisk nenehno stopnjeval, najprej na Kosovu in nato vedno bolj grozeče tudi v drugih delih Jugoslavije, se je decembra 1990 na referendumu velika večina prebivalcev odločila za samostojno in neodvisno državo.«

Ideje o veliki Srbiji in o obračunu z vsemi drugačnimi, so imele zagovornike tudi med veljaki. Kljub temu je veliko oficirjev JLA dolgo verjelo, da bodo z vojno le branili idejo o enakopravnosti narodov.

So bili Srbi krivi za razpad Jugoslavije?

»JLA je šla celo tako daleč, da je ugrabila slovenskega pogajalca podpolkovnika Vladimirja Miloševića.«

Do prvega obračuna je prišlo v Mariboru. JLA je 23. 5. 1991 izzvala incident, ki ga je skušala izrabiti za nastop proti učnemu centru TO v Pekrah. Odločen odpor pripadnikov centra in odziv Mariborčanov sta armadne načrte preprečila. 25. 6. 1991 so Slovenci razglasili neodvisnost, na mejnih prehodih so bile jugoslovanske zastave zamenjane s slovenskimi, prav tako so zamenjali tudi table. Zvezni izvršilni svet je dal prosto pot JLA, da oboroženo nastopi proti Sloveniji.

Prva faza napada je bila usmerjena proti slovenskim mejam in letališču Brnik, da bi Slovenijo odrezali od sveta. Nato bi zamenjali politično vodstvo z novim, ki bi bilo podrejeno srbskim političnim željam.

Kakšne so bile možnosti pripadnikov TO proti JLA?

»V Sloveniji je imela JLA približno 22.300 vojakov, slovenska Teritorialna obramba pa 16.000 pripadnikov, med vojno se je število povečalo na 35.200. Slovenska policija je imela okoli 10.000 aktivnih in rezervnih pripadnikov, JLA pa popolno premoč v orožju in močne oklepne enote s podporo vojnega letalstva. Slovenska vojska in policija sta imeli samo pehotno oborožitev, nekaj protiletalskih topov 20 mm in minometov 82 mm, vendar niti enega tanka, letala ali topniških enot. Boju z oklepniki so bili namenjeni ročni raketometi, obrambi pred nizko letečimi letali pa prenosne raketne strehe.«

Ponekod so med potjo pripadniki JLA naleteli na nebranjene barikade in na spontan, ponekod zelo odločen nastop domačinov.

Čeprav Slovenija ni imela najboljših pogojev, se je odločno uprla JLA in srbskim idejam o veliki Srbiji. Na začetku je Slovenija imela manj vojakov kot JLA. Vsekakor je imela manj opreme. Dejstvo, ki smo mu priča je, da smo na koncu -ne glede na premoč, ne glede na neznosne razmere- zmagali mi.

KAKO SE JE VSE SKUPAJ ZAČELO?

21. november 1990

Skupščina Republike Slovenije sprejme Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

23. december

Plebiscit o osamosvojitvi Republike Slovenije. Volilni upravičenci odgovarjajo na vprašanje: »Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?«

26. december

Uradna razglasitev rezultatov plebiscita. Glasovanja se je udeležilo 93,2 % vseh volilnih upravičencev, za samostojno in neodvisno državo je glasovalo 88,5% vseh volilnih upravičencev. Še pred izvedbo plebiscita skupščina objavi Deklaracijo o spoštovanju temeljnih konvencij Sveta Evrope.

8. januar 1991

Srbske oblasti »vdrejo« v jugoslovanski finančni sistem in si pri Narodni banki Jugoslavije iz primarne emisije »sposodijo« 18 milijard in 243 milijonov dinarjev (1,4 milijarde dolarjev - skoraj polovico načrtovanih skupnih kreditov iz primarne emisije za vse jugoslovanske banke v letu 1991. To je začetek razpada jugoslovanskega ekonomskega sistema.

9. januar

Slovenska vlada objavi memorandum, ki zvezni vladi očita zapoznelo in neučinkovito reagiranje ob razpadanju jugoslovanskega ekonomskega sistema.

Zvezno predsedstvo sprejme na predlog vodstva JLA odlog o vrnitvi nezakonito pridobljenega orožja in o razorožitvi vseh posebnih enot, ki niso bile v sestavi JLA. Odloku nasprotujeta Stipe Mesić in Janez Drnovšek.

10. januar

V Beogradu se sestanejo predstavniki jugoslovanskih republik in se začno pogovarjati o prihodnosti federacije.

11. 1.

Memorandum slovenske vlade potrdi skupščina, ki vladi tudi naloži, da do 23. 1. pripravi predlog programa dejavnosti za uresničitev ciljev plebiscita, predvsem predlog za sporazumno razdružitev Jugoslavije in predlog ukrepov za vključitev Slovenije v OZN.

20. februar

Slovenski parlament sprejme resolucijo, v kateri parlamentom drugih republik predlaga sporazumno razdružitev SFRJ. Razdružitev naj bi pomenila nastanek dveh ali več neodvisnih in suverenih držav. S sprejetjem amandmaja k slovenski ustavi so

razveljavljeni vsi členi ustave, ki so izvrševanje suverenosti republike prenašali na federacijo.

Marec 1991

Zvezno predsedstvo zavrne slovenski in hrvaški predlog o sporazumni razdružitvi SFRJ.

8. marec

V slovenskem parlamentu je sprejet ustavni zakon, po katerem za državljane Slovenije služenje vojaškega roka v JLA ni več obvezno.

12. marec

Vodstvo JLA zahteva sklic seje zveznega predsedstva, na kateri predlaga uvedbo izrednih razmer v celotni državi.

13. marec

Zvezni sekretar za ljudsko obrambo general Veljko Kadijević z nekaj svojimi sodelavci, brez vednosti vlade in predsedstva SFRJ, odpotuje na tajne razgovore v Moskvo, kjer pa ne dobi podpore.

18. marec 1991

Predsedstvo republike Slovenije ustanovi koordinacijsko telo za primer izrednih razmer. To telo usklajuje vse pomembnejše ukrepe, s katerimi želi Slovenija zaščititi doseženo stopnjo samostojnosti. Med vojno usklajuje ukrepe na vojaškem, političnem in diplomatskem področju.

19. marec 1991

Vojni svet (neformalni organ, v katerem so najvišji vojaški predstavniki JLA) objavi sklep, da ne dovoli spreminjanja meja in mednacionalnih spopadov. Zahteva redno financiranje armade, vrnitev TO v armadno pristojnost in nemoten potek nabora. Dobi podporo predsednika zvezne vlade Anteja Markovića, ki od Slovenije zahteva, naj poveljevanje TO preda JLA in prekliče sklep, da ne bo pošiljala nabornikov v armado. Armada kmalu po tem zagrozi, da bo po 15. maju sama prišla po nabornike, če jih do tedaj Slovenija ne bo začela ponovno pošiljati.

1. april 1991

Slovenska skupščina sprejme na seji vseh treh zborov prvi proračun, ki je v celoti samostojen.

6. april 1991

V Uradnem listu Republike Slovenije, številka 15-555/91, je objavljen nov zakon o obrambi in zaščiti, ki je bil v skupščini sprejet 29. marca 1991.

18. april 1991

Sestanek predstavnikov jugoslovanskih republik na Brdu pri Kranju. Oblikujejo predlog dveh možnih oblik prihodnje ureditve države: ali zveza suverenih držav (konfederacija) ali enotna zvezna država (federacija). O tem naj bi se v državi izrekli v prihodnjih mesecih, vendar do tega izrekanja ne pride.

24. april 1991

**Zvezni sekretariat za finance pripravi odlok o izvedbi predpisov za plačevanje carine.
Za uresničevanje tega odloka naj bi poskrbeli policija in vojska.**

27. april 1991

V Uradnem list Republike Slovenije, številka 18-791/91, so objavljeni: Zakon o vojaški dolžnosti, Odredba o ustanovitvi štabov in zavodov Teritorialne obrambe v Republiki Sloveniji in Odredba o določitvi kriterijev za formacijo stalnega sestava območnih štabov za Teritorialno obrambo.

april 1991

V Poljčah se začne tečaj za vodstvo, častnike in inštruktorje prvih dveh učnih centrov.

4. maj 1991

Slovenska skupščina sprejme več osamosvojitvenih zakonov: Zakon o državljanstvu, o Narodni banki Slovenije, o kreditnem poslovanju s tujino.

8. maj 1991

V slovenski skupščini je sprejet ustavni zakon o ljudski obrambi, ki za obrambo Slovenije predvideva uporabo vseh razpoložljivih vojaških zmogljivosti.

15. maj 1991

**V prvih učnih centrih TO v Pekrah pri Mariboru in na Igu pri Ljubljani se je pričelo usposabljanje prve generacije slovenskih vojakov.
Stipe Mesić ni izvoljen za novega predsednika predsedstva SFRJ.**

23. maj 1991

V učnem centru Pekre pri Mariboru pride do incidenta med TO in JLA.

24. maj 1991

Med pogajanjem vojska ugrabi poveljnika pokrajinskega štaba TO Vladimirja Miloševića in častnika TO Milka Ozmeča. Oklepno bojno vozilo JLA ob izhodu iz vojašnice Vojvode Mišića v Mariboru do smrti povozi Josefa Šimčika.

Maj 1991

Začne se usposabljanje 180 vojaških obveznikov v učnem centru Ig pri Ljubljani in 120 v učnem centru Pekre pri Mariboru.

2. junij 1991

Prvi vojaki prisežejo slovenski državi.

5. junij 1991

Slovenska skupščina sprejme zadnji paket osamosvojitvenih zakonov. Slovenska delegacija, Milan Kučan, Janez Drnovšek in Lojze Peterle, se v Beogradu o osamosvojitvi pogaja z zveznim premierom Antejem Markovićem in zveznim sekretarjem za obrambo Veljkom Kadujevićem. Predlogov zvezne strani ne more sprejeti.

12. junij 1991

Na povabilo slovenskega vodstva prispe v Ljubljano Ante Marković in delegatom v skupščini zagotovi, da zvezna vlada ne želi uporabiti nobene sile.

21. junij 1991

Na seji zveznega zbora jugoslovanske skupščine Ante Marković opozori, da bo zvezna vlada z vsemi zakonitimi sredstvi preprečila enostransko spreminjanje notranjih ali zunanjih meja. JLA z letališča Cerklje odpelje deset letal slovenske teritorialne obrambe.

23. junij 1991

Članice EGS se dogovorijo, da ne bodo priznale neodvisnosti Slovenije in Hrvaške, če se bosta enostransko odcepili od jugoslovanske federacije.

24. junij 1991

Slovenija dobi nov grb in zastavo.

25. junij

Slavnostna seja slovenske skupščine na kateri je razglašena slovenska samostojnost in neodvisnost. Zamenjava predhodnih tabel na mejnih prehodih s slovenskimi. Prevzet nadzor nad mejami.

26. junij

Osrednja slovesnost ob razglasitvi neodvisnosti na Trgu republike v Ljubljani. Predsednik predsedstva Milan Kučan v svojem govoru daje slutiti prihodnje dni. Ob 14.30 odjekne prvi strel vojne za Slovenijo, ki ga sproži vojak JLA.

Četrtek, 27. junij

Ob 1.15 je protiletalska oklepna baterija JLA pri Metliki prestopila državno mejo. Ob 2.40 je iz Vrhniko proti Brniku krenil prvi oklepni bataljon. Skozi Belo krajino je prodiralo 12 oklepnih vozil in več tovornjakov. Kolono je ustavilo več barikad. Prvi tanki so prišli na Brnik okoli 5. ure zjutraj, enota TO pa jih je napadla okoli 18. ure. 10 tankov je iz Maribora približno ob 9. uri odpeljalo proti Šentilju, 5 tankov in 10 oklepnikov pa proti Dravogradu. Kolono je ubranila barikada v Pesnici, ki so jo zažgali. Pripadniki TO so kolono napadli okoli 17.30. Zvečer so pripadniki JLA napadli letališča. Ena izmed kolon prodira proti prestolnici, da bi čim bolj ustrahovala slovensko prebivalstvo.

Več sto vojakov prestopi na slovensko stran. Predsedstvo ukaže obrambo suverenosti Slovenije.

28. junij

Slovenske oborožene sile so ponoči okrepile blokade ter novo enoto TO usmerile proti zavzetim mejnim prehodom. Vojaki po Sloveniji so postavili številne blokade. Med drugimi je bil zavzet tudi mejni prehod Gornja Radgona. Domačini so zažgali tovornjake. Zavzetih je bilo več mejnih prehodov, skladišč, prisluškovalnih centrov, vojašnic, ... ubitih je bilo več vojakov in prostovoljcev.

Poveljstvo JLA sporoči, da so izpolnili nalogo s tem, ko so vzpostavili nadzor nad državo. Vendar to ni res, saj se spopadi nadaljujejo.

Prvi žrtvi vojne za Slovenijo med novinarji sta avstrijska novinarja.

Slednja sta zgorela v avtomobilu na letališču Brnik.

**No šolah po Slovenije so prekinjeni vsi popravni, zaključni in sprejemni izpiti.
Ob 21. uri je JLA razglasila prekinitev ognja, saj so bile enote v vedno težjem položaju.**

29. junij

Predstavniki sprejmejo dogovor o ustavitvi sovražnosti, ki pa je tako nejasen, da do njegove uresničitve ne pride.

Veliko policistov in vojakov se je vdalo. V Štritovcih je bila razbita kolona tankov, ki so pozneje sestavljali tankovsko četo TO. JLA s pisnim ultimatom zahteva od Slovenije kapitulacijo. Zadnji rok je 30. junija ob 9. uri.

30. junij

Ob 9. uri so iz letališč na Hrvaškem proti Sloveniji poletela letala JLA, vendar so se obrnila in se vrnila na Hrvaško. JLA je oblikovala nove sile za napad na Slovenijo.

Enote TO so napadle ploščad pred Karavanškim predorom. Ponoči je bil sprejet dogovor o izročitvi Karavanškega predora. Zavzeli so center zvez nad Senožecami. Iz zaplenjenih tankov pri Novi Gorici so oblikovali novo tankovsko četo TO. Zgodaj popoldan Evropska skupnost na Slovenijo naslovi ultimat. Slovenija naj do 19. ure odpove ali zamrzne osamosvojitvene akte.

Ponedeljek, 1. julij

Slovenija se je strinjala z zamrznitvijo, vendar JLA ni spoštovala dogovorov. Ob pol treh je prišlo do eksplozije in požara v skladišču orožja JLA. V skladišču je bilo orožje slovenske TO. Vdala se je stražnica JLA v Novi vasi. JLA je s helikopterji, ki so bili označeni z znakom redečega križa, dovažala okrepitve in opremo obkoljenim enotam.

Zvečer je sledil nov ultimat JLA Sloveniji.

2. julij

Zaradi preletov letal so ustavili Nuklearno Krško. Po Sloveniji potekajo najhujši spopadi do tedaj. Vasil Tupurkovski in Stjepan Mesić sta sestavila predlog s štirimi točkami, ki ga je Slovenija sprejela:

- 1. Prekinitev sovražnosti takoj ali najkasneje do 21.00.**
- 2. Razdvojitve oziroma ločitve enot JLA in TO, njihova deblokada in vračanje v izhodiščne vojašnice.**
- 3. Izpustitev vseh ujetnikov.**
- 4. Nujni so razgovori na višji ravni v predsedstvu SFRJ, kjer se bo treba dogovoriti o vseh drugih vprašanjih**

Blagoje Adžić v televizijskem nagovoru napove, da bo šla armada z vsemi sredstvi do konca.

Ob 5 uri zjutraj enote TO napadejo oklepno kolono v Krakovskem gozdu in ji zadajo močan udarec. Oklepni bataljon JLA iz Jastrebarskega je skušal pomagati enoti v Krakovskem gozdu, a je bil ustavljen. Vojaki so oklepnike v Krakovskem gozdu zapustili, vendar so bili naslednji dan zajeti. Ob 13.30 so enote TO napadle stražnico JLA v Šentilju. Vojaki JLA so stražnico zapustili. Ob 16.15 so enote TO napadle oklepnike JLA ob mejnem prehodu Gornja Radgona. Streljanje je uničilo del mesta.

Zavzetih je bilo več skladišč. Napadeni so bili oddajniki na različnih koncih Slovenije. Predsedstvo RS je sprejelo enostranski sklep o ustavitvi ognja, pri čemer so ugotovili, da je ofenziva iz Beograda že zlomljena.

3. julij 1991

Motorizirana brigada, ki je bila namenjena v Slovenijo, se ustavi na Hrvaškem. Vse bolj je jasno, da se napad usmerja na Hrvaško.

Pri Vidmu ob Ščavnici je bila ustavljena kolona oklepnih vozil, ki so prodirala proti Gornji Radgoni. Tudi pri Radencih je bila dokončno ustavljena oklepna kolona JLA, ki je nameravala pomagati obkoljenim v Gornji Radgoni. JLA sprejme dogovor o ustavitvi ognja. Hlikopterji dovažajo okrepitve. Slovenija ne ukrepa, zaradi sprejetja dogovora. Pogajanja potekajo, a sporazum ni podpisan.

4. julij

V slovenskih rokah so vsi mejni prehodi. Slovenija dovoli odhod tankovskim kolonom. Dovoljen je umik oklepni koloni iz Gornje Radgone, ki je za seboj pustila le ruševine. Slovenci začno utrjevati svoj položaj v JV Sloveniji. SFRJ sklene, da je treba vzpostaviti prvotno stanje na meji SFRJ in ustavitev JLA. Vsa sredstva in objekti JLA in sekretariata za notranje zadeve ter druga sredstva zveznih organov in RS morajo biti vrnjena. Oborožena sestava TO se mora umakniti na miroljubne lokacije. Treba je zagotoviti promet po javnih cestah in v zraku, izpustiti vse zapornike ter spoštovati prekinitev ognja.

Slovenija beograjski ultimatum odločno zavrne.

5. julij

Z železniške postaje v Ljubljani bi moral odpeljati vlak z zajetimi 500 vojaki. Do tega ne pride, ker je vlak v Zalugu miniran. Vojake pridejo iskat starši in drugi sorodniki.

6. julij

Slobodan Milošević preko televizije sporoči, da je pravica Slovenije miroljubna razdružitev.

7. julij

Na Brionih se pod vodstvom Evropske delegacije, ki jo sestavljajo predstavniki Nizozemske, Luksemburga in Portugalske, sestanejo predstavniki Slovenije, Hrvaške in Jugoslavije.

Po pogajanjih je sprejeta Brionska deklaracija, ki določa 3 mesečno obdobje moratorija na izvajanje slovenskega osamosvajanja. Deklaracija zahteva neposreden nadzor in pogovore med sprtima stranema. Pogovori se morajo začeti najkasneje do 1. avgusta. Pogoditi se je treba o vidikih prihodnosti Jugoslavije, ne da bi postavljali pogoje. Vse strani se bodo vzdržale enostranskih akcij, posebej uporabi sile. K deklaraciji sta sprejeta še dva aneksa, ki urejata režime nad carino in prometom ter smernice za delo opazovalske misije v Jugoslaviji.

10. julij

Skupščina RS sprejme Brionsko deklaracijo.

18. julij

Janez Drnovšek predlaga umik celotne vojske JLA iz slovenskega ozemlja ter izpustitev slovenskih fantov, ki so jih zadrževali v vojašnicah.

8. oktober

Obvelja mednarodna rozsodba o razpadu Jugoslavije, saj do takrat ni bilo novega sporazuma med Slovenijo in Jugoslavijo.

26. 10

Odhod zadnjega vojaka JAL iz Koprškega pristanišča.

5. Spomini na vojno (anketni vprašalnik)

5.1. Anketni vprašalnik za učence 9. razreda OŠ

Učenci devetega razreda OŠ pri pouku zgodovine spoznavajo dogodke 20. stoletja. Ob koncu šolskega leta spoznavajo tudi proces osamosvajanja, vojno za samostojnost in Republiko Slovenijo danes.

Anketni vprašalnik je izpolnjevalo 27 učencev 9. razreda

Anketa za učence 9.r. devetletke

Ali veš koliko let je Slovenija samostojna in neodvisna država?

- A) 15 B) 17 C) 20

Kdaj praznujemo dan samostojnosti in enotnosti?

- A) 27. aprila B) 31. oktobra C) 26. decembra

Kateri praznik praznujemo 25. junija?

- A) Dan zmage B) Dan neodvisnosti C) Dan upora

Kdo je bil prvi predsednik (predsedstva) Slovenije v času osamosvajanja in vojne za Slovenijo?

- A) Janez Drnovšek B) Milan Kučan C) Danilo Turk

Koliko časa je trajala vojna za Slovenijo?

- A) Deset dni B) 17 dni C) En mesec

Kako so se imenovalе enote slovenske vojske, ki so se spopadle z jugoslovansko armado v času osamosvojitvene vojne?

- A) Slovenske brigade B) Teritorialna obramba C) Zaščitne enote

Kje je bil sklenjen mir med Slovenijo in jugoslovansko vojsko?

- A) Na Brionih B) V Beogradu C) V Bruslju

Kdaj je zadnji jugoslovanski vojak zapustil ozemlje Slovenije?

- A) Avgusta 1991 B) Oktobra 1991 C) Januarja 1992

Kdaj je Slovenija kot neodvisna država postala članica OZN?

- A) 1992 B) 1995 C) 2001

Kako se je imenovala slovenska denarna enota konec leta 1991?

A) Dinar B) Tolar C) Evro

Katerega leta je Slovenija postala članica EU?

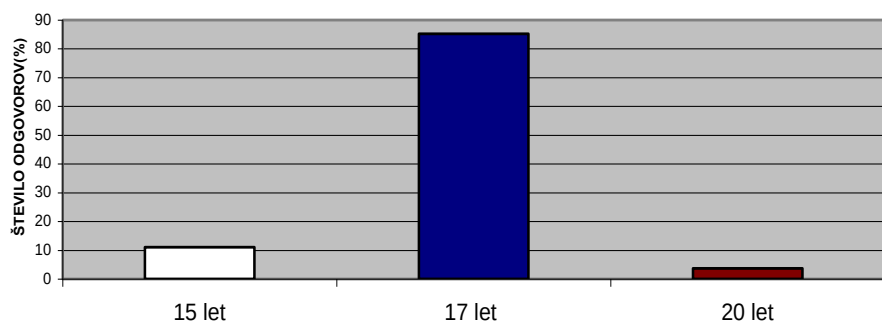
A) 2002 B) 2003 C) 2004

Rezultati ankete

PRILOGA 12

Število let samostojne Slovenije	število odgovorov	%
15 let	3	11,1
17 let	23	85,2
20 let	1	3,7

KOLIKO LET JE SLOVENIJA SAMOSTOJNA IN NEODVISNA DRŽAVA

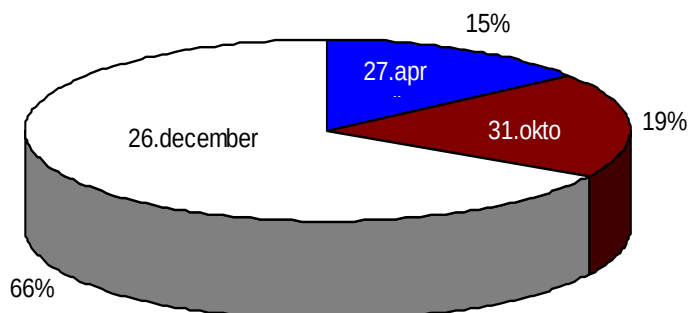

Velika večina učencev pozna število let, od kar je Slovenija samostojna (kar 85%).

Praznik dneva samostojnosti in enotnosti	število odgovorov	%
27.april	4	14,8
31.oktober	5	18,5
26.december	18	66,7

PRILOGA 13

PRAZNIK DNEVA SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI

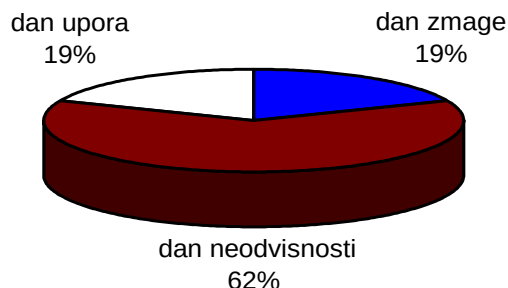

Kar dve tretjini učencev pozna datum 26. december, ko praznujemo dan samostojnosti in enotnosti. Od ostale ene tretjine so učenci mnenja, da je ta dan 27. aprila oziroma 31.oktobra.

PRILOGA 14

25. junij	število odgovorov	%
dan zmage	5	18,5
dan neodvisnosti	17	63
dan upora	5	18,5

25.JUNIJ

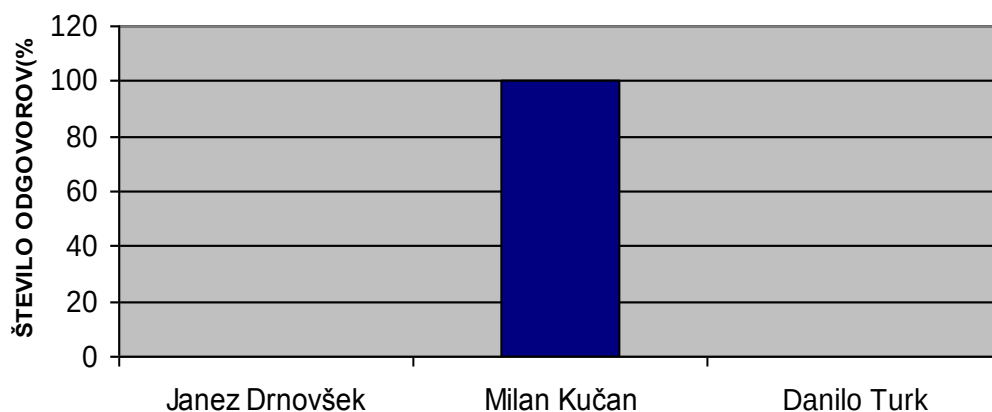

Več kot polovica učencev ve, da praznujemo dan neodvisnosti 25.junija. Skoraj petina je mnenja, da je 25. junija dan zmage, petina pa meni, da je takrat dan upora.

PRILOGA 15

Prvi predsednik Slovenije	število odgovorov	%
Janez Drnovšek	0	0
Milan Kučan	27	100
Danilo Turk	0	0

PRVI PREDSEDNIK SLOVENIJE

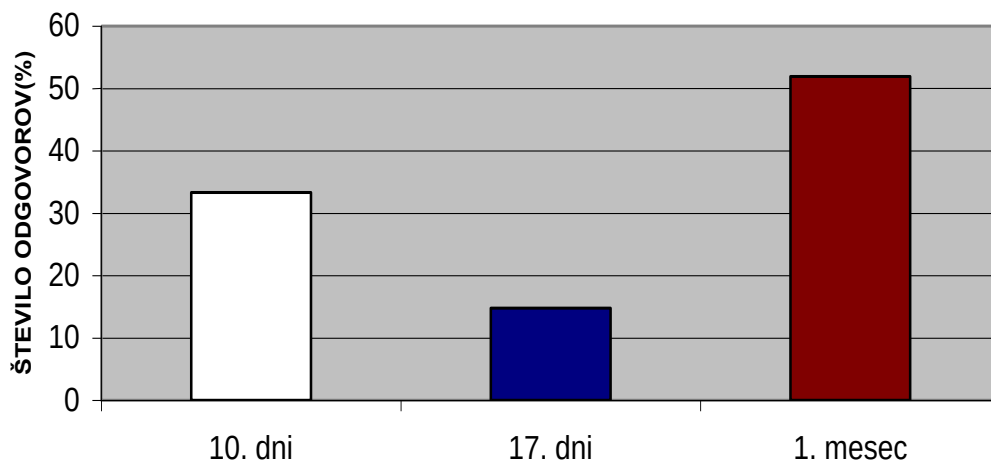

Vsi učenci vedo, da je bil prvi predsednik Slovenije v času osamosvajanja in vojne Milan Kučan.

PRILOGA 16

Kako dolgo je trajala vojna za Slovenijo?	število odgovorov	%
10. dni	9	33,3
17. dni	4	14,8
1. mesec	14	51,9

KAKO DOLGO JE TRAJALA VOJNA ZA SLOVENIJO

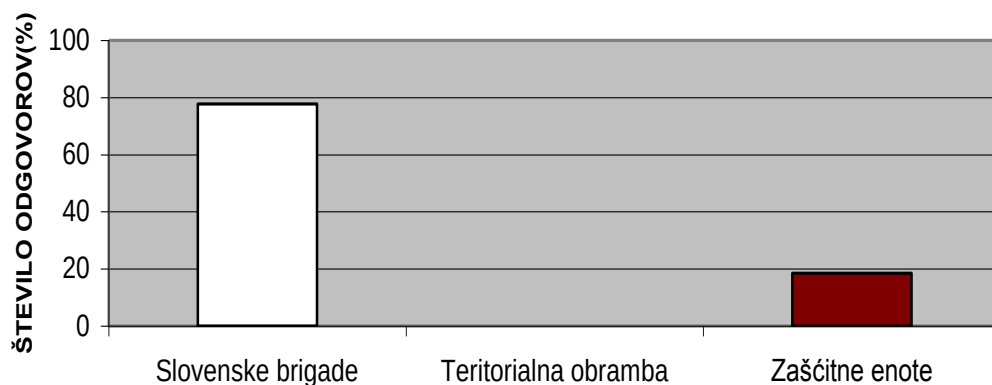

Le tretjina učencev je odgovorila, da je vojna za Slovenijo trajala 10 dni. Polovica je mnenja, da je trajala mesec dni., 15% pa , da je trajala 17 dni.

PRILOGA 17

Enote Slovenske vojske	število odgovorov	%
Slovenske brigade	21	77,8
Teritorialna obramba	0	0
Zaščitne enote	5	18,5
brez odgovora	1	3,7

ENOTE SLOVENSKE VOJSKE

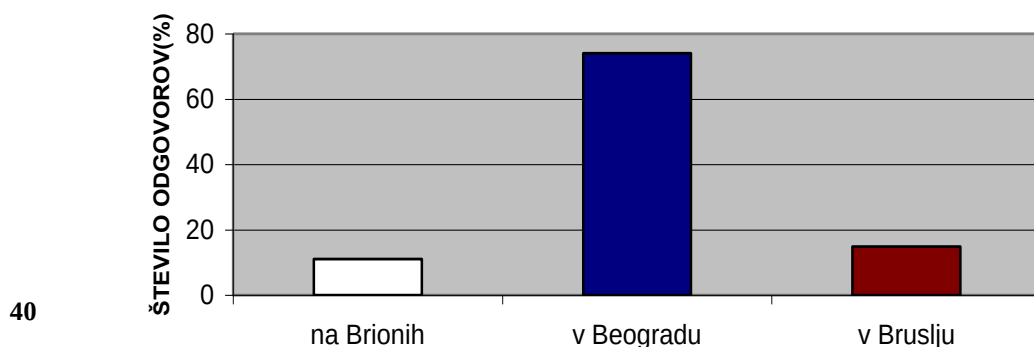

Nihče od učencev ni odgovoril, da so se enote slovenske vojske, ki so se spopadle z jugoslovansko armado v času osamosvojitvene vojne imenoval **TERITORIALNA OBRAMBA**. Kar tri četrtine je mnenja, da so bile slovenske brigade, skoraj petina pa, da zaščitne enote.

PRILOGA 18

Sklenjen mir med Slovenijo in jugoslovansko vojsko	število odgovorov	%
na Brionih	3	11,1
v Beogradu	20	74
v Bruslju	4	14,8

SKLENJEN MIR MED SLOVENIJO IN JUGOSLOVANSKO VOJSKO

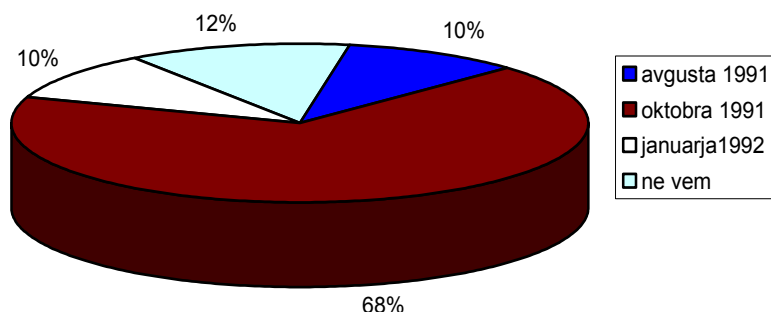

Tri četrtine učencev je mnenja, da je bil sklenjen mir med Slovenijo in jugoslovansko vojsko v Beogradu, šestina jih je odgovorila, da v Bruslju in le 11,1 %, da je bil sklenjen mir na Brionih.

PRILOGA 19

Zadnji jugoslovanski vojak iz Slovenije	število odgovorov	%
avgusta 1991	3	11,1
oktobra 1991	20	74
januarja 1992	3	11,1
Brez odgovora	1	3,7

ZADNJI JUGOSLOVANSKI VOJAK IZ SLOVENIJE

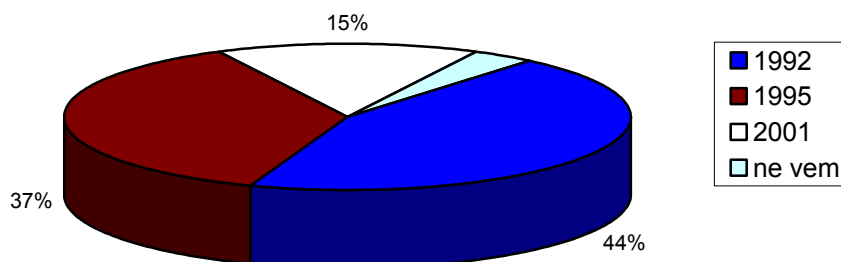

Tri četrtine učencev je odgovorilo, da je zadnji jugoslovanski vojak zapustil ozemlje Slovenije oktobra 1991, desetina, da že avgusta 1991 in desetina je mnenja, da januarja 1992. Eden ni odgovoril.

PRILOGA 20

Kdaj je Slovenija postala članica OZN ?	število odgovorov	%
1992	12	44,4
1995	10	37
2001	4	14,8
brez odgovora	1	3,7

KDAJ JE SLOVENIJA POSTALA ČLANICA OZN

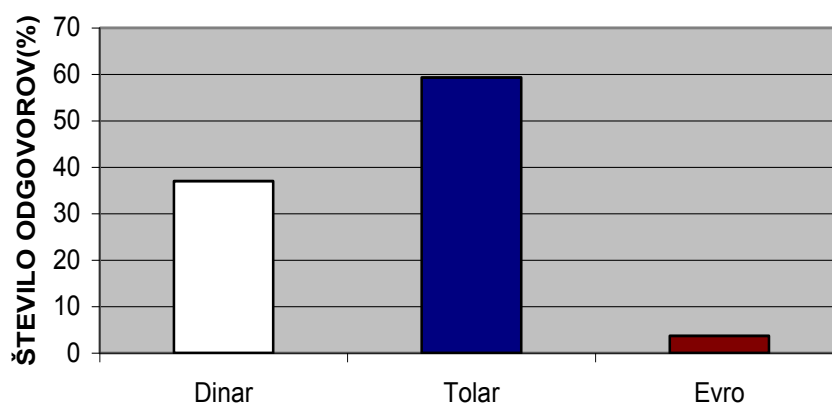

Skoraj polovica učencev je odgovorila, da je Slovenija kot neodvisna država postala članica OZN leta 1992, 37 % jih je odgovorilo, da leta 1995, za leto 2001 je mnenja 15 % učencev. Eden ni odgovoril.

PRILOGA 21

Denarna enota od leta 1991 naprej	število odgovorov	%
Dinar	10	37
Tolar	16	59,3
Evro	1	3,7

DENARNA ENOTA OD LETA 1991 NAPREJ

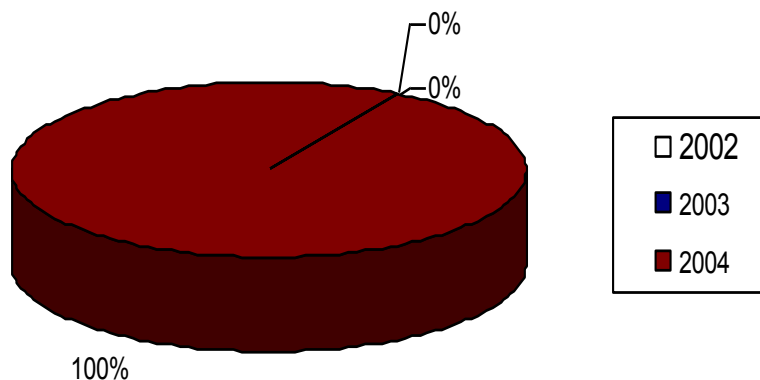

Le 60% učencev je odgovorilo, da se je denarna enota od leta 1991 naprej imenovala tolar. Dobra tretjina je odgovorila, da je bil dinar, eden učenec pa je odgovoril, da je bil evro.

PRILOGA 22

Vstop v EU	število odgovorov	%
2002	0	0
2003	0	0
2004	27	100

VSTOP V EU

Vsi učenci vedo, da je Slovenija postala članica Evropske unije leta 2004.

5.2. Anketni vprašalnik za starše in stare starše

Anketni vprašalnik za starše in stare starše je izpolnjevalo 35 anketirancev.

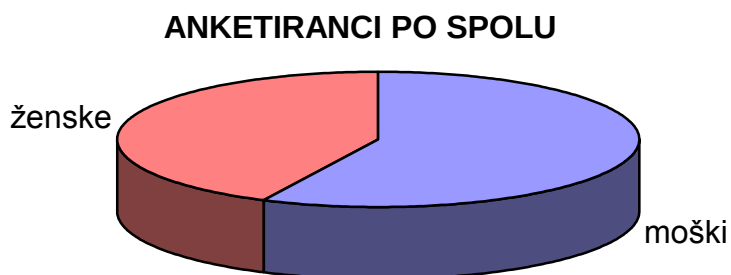
Anketni vprašalnik za starše in stare starše na temo osamosvajanje Slovenije

1. Ime in priimek učenca.....
2. Šola (naslov, kraj).....
3. Ime in priimek anketiranca (starša, starega starša).....
4. Poklic anketiranca.....
5. Starost anketiranca.....

1. Ali ste se udeležili plebiscita o osamosvojitvi Slovenije 23.12. 1990?
2. Kako ste sprejeli rezultate plebiscita?.....
3. Ali menite, da je bila vaša tedanja odločitev težka ali lahka?.....
4. Kakšna so bila vaša pričakovanja po razglašeni rezultatih plebiscita?.....
5. Ali ste spremljali (se udeležili) proslave ob razglasitvi neodvisnosti Republike Slovenije 25.6. 1991?.....
6. Kakšni so bili vaši občutki ob tem dogodku?.....
7. Takoj po razglasitvi neodvisnosti se je v Sloveniji začela vojna. Kako se je spremenilo vaše življenje začetku vojne za Slovenijo? (npr.: sem bil vpoklican v enote TO, sem normalno opravljal svoje delo v službi).....
8. Kako ste v času vojaških spopadov poskrbeli za vašo varnost in varnost vaših bližnjih?.....
9. Ali je bilo v času vojne vaše življenje kdaj ogroženo, ali je bil ogrožen vaš kraj?.....
10. Česa ste se v času desetdnevne vojne za Slovenijo najbolj bali?.....
11. Ali se spominjate kakega dogodka iz časa vojne za Slovenijo, ki vam je ostal v posebnem spominu?.....
12. Kateri so po vašem glavni razlogi, da je Slovenija to vojno dobila?.....

spol	število anketirancev	%
moški	20	57,1
ženske	15	42,9

PRILOGA 23: Anketiranci po spolu

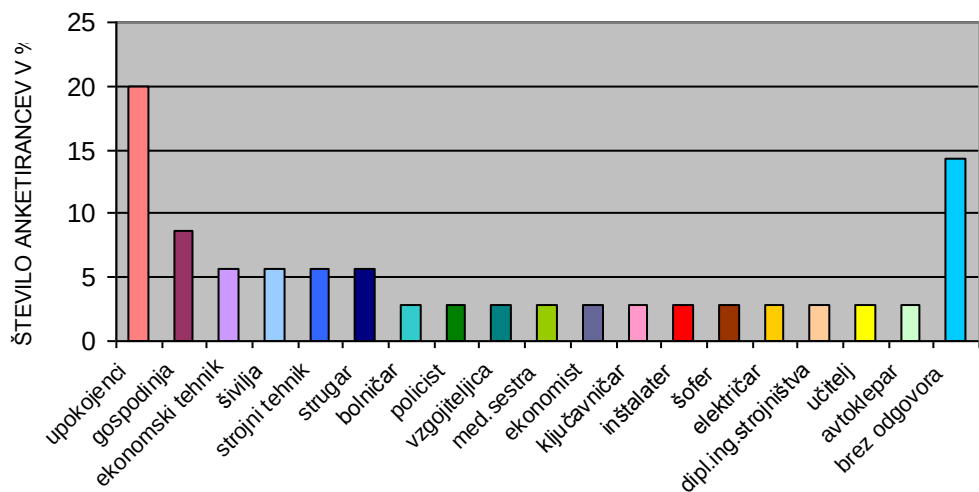
Več kot polovica anketiranih staršev oziroma starih staršev je bila moških, žensk je bilo manj kot polovica.

PRILOGA 24: Poklic anketirancev

Poklic anketirancev	število	%
upokojenci	7	20
gospodinja	3	8,6
ekonomski tehnik	2	5,7
šivilja	2	5,7
strojni tehnik	2	5,7
strugar	2	5,7
bolničar	1	2,8
policist	1	2,8
vzgojiteljica	1	2,8
medicinska sestra	1	2,8
ekonomist	1	2,8
ključavničar	1	2,8
inštalater	1	2,8
šofer	1	2,8
električar	1	2,8
dipl.ing.strojništva	1	2,8
učitelj	1	2,8
avtoklepar	1	2,8
brez odgovora	5	14,3

Iz tabele je razvidno, da so anketirani starši in stari starši različnih poklicev. Največ jih je s srednješolsko izobrazbo, potem upokojencev, manj z visoko izobrazbo ali poklicno.

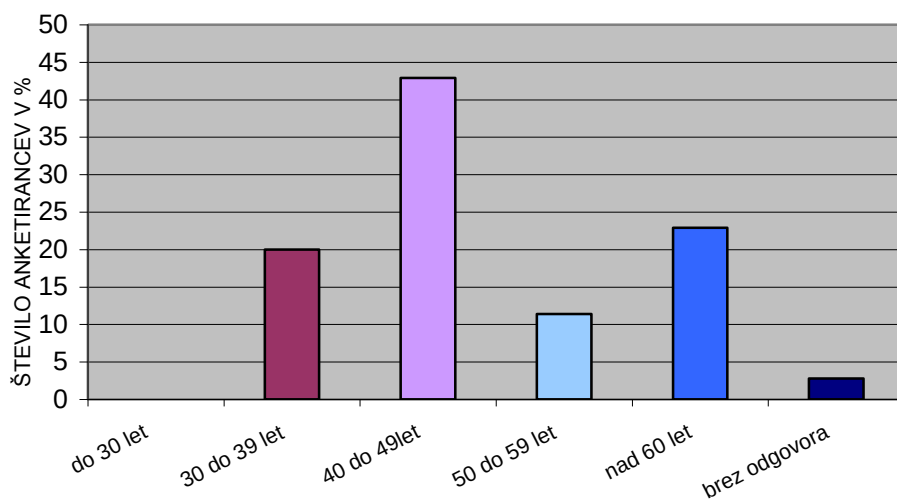
POKLIC ANKETIRANCEV

PRILOGA 25: Starost anketirancev

starost anketirancev	število	%
do 30 let	0	0
30 do 39 let	7	20
40 do 49let	15	42,9
50 do 59 let	4	11,4
nad 60 let	8	22,9
brez odgovora	1	2,8

STAROST ANKETIRANCEV

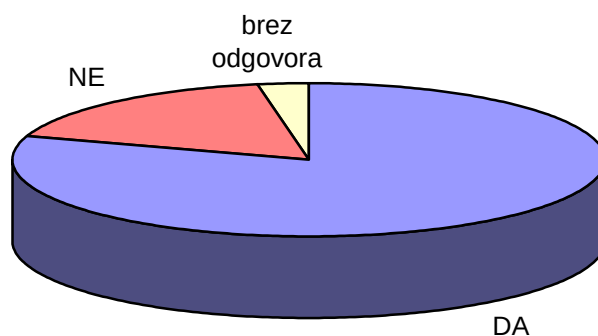

Iz tabele je razvidno, da so anketirani starši in stari starši najpogosteje zastopani v starostni kategoriji od 40 do 49 let.

PRILOGA 26: Udeležba na plebiscitu

Udeležba na plebiscitu o osamosvojitvi Slovenije	Število anketirancev	%
DA	28	80
NE	6	17,1
brez odgovora	1	2,8

UDELEŽBA NA PLEBISCITU O OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE 23.12.1990

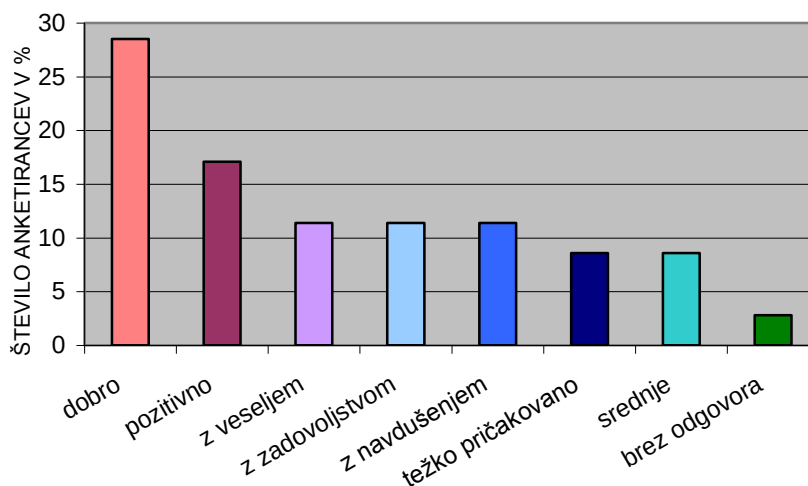
Graf nam prikazuje, da se je kar 80 % anketirancev udeležilo plebiscita o osamosvojitvi Slovenije 23. 12. 1991.

PRILOGA 27: Način sprejetja rezultatov

Način sprejetja rezultatov plebiscita	število odgovorov	%
dobro	10	28,5
pozitivno	6	17,1
z veseljem	4	11,4
z zadovoljstvom	4	11,4
z navdušenjem	4	11,4
težko pričakovano	3	8,6
srednje	3	8,6
brez odgovora	1	2,8

Več kot tretjina udeležencev plebiscita je rezultate dobro sprejela. Več kot desetina jih je sprejela z veseljem, navdušenjem in z zadovoljstvom.

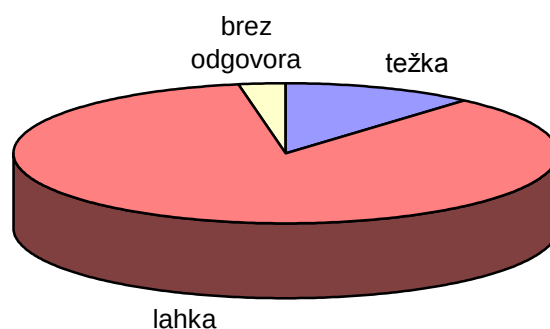
NAČIN SPREJETJA REZULTATOV PLEBISCITA

PRILOGA 28:

Kakšna je bila odločitev o plebiscitu?	število odgovorov	%
težka	4	11,4
lahka	30	85,7
brez odgovora	1	2,8

ALI JE BILA TEDANJA ODLOČITEV O PLEBISCITU TEŽKA ALI LAHKA?

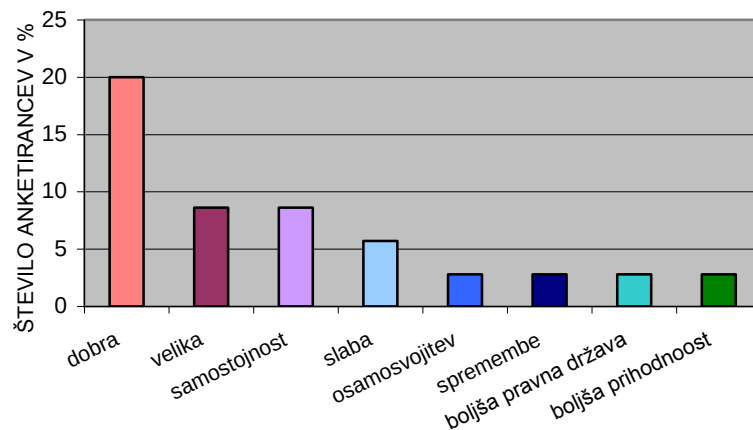

Velika večina udeležencev plebiscita je odgovorila, da je bila tedanja odločitev lahka.

PRILOGA 29:

Pričakovanja po razglašenih rezultatih plebiscita	število odgovorov	%
dobra	7	20
velika	3	8,6
samostojnost	3	8,6
slaba	2	5,7
osamosvojitev	1	2,8
spremembe	1	2,8
boljša pravna država	1	2,8
boljša prihodnost	1	2,8

**PRIČAKOVANJA PO RAZGLAŠENIH
REZULTATIH PLEBISCITA**

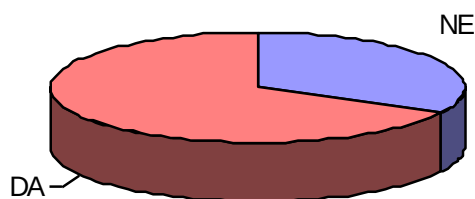

Petina udeležencev plebiscita je odgovorila, da so bila tedanja pričakovanja po razglašenih rezultatih dobra. Skoraj desetina je povedala, da so bila velika, in da so pričakovali samostojnost.

PRILOGA 30:

Spremljanje proslave ob razglasitvi neodvisnosti Republike Slovenije 25.6.1991	št. odgovorov	%
DA	32	65,7
NE	12	34,3

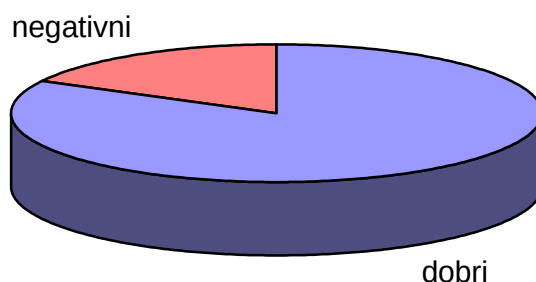
**SPREMLJANJE PROSLAVE OB RAZGLASITVI NEODVISNOSTI
SLOVENIJE dne 25.6.1991**

Večina anketirancev je imela dobre občutke ob razglasitvi neodvisnosti Slovenije 25.6.1991. Med odgovori za dobre občutke ob razglasitvi neodvisnosti Slovenije so bili navedeni sreča, ponos, navdušenje, zadovoljstvo, veselje. Med negativnimi so bili navedeni zaskrbljenost, razburjenost, neprijetnost.

PRILOGA 31

OBČUTKI OB RAZGLASITVI NEODVISNOSTI SLOVENIJE

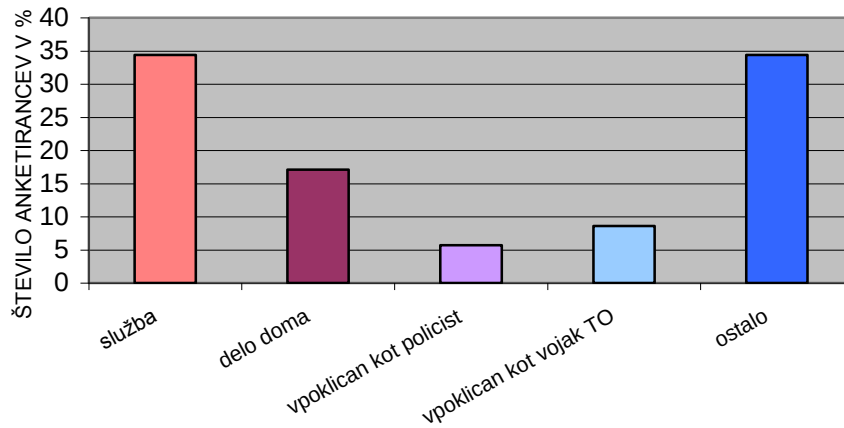
PRILOGA 32

Sprememba življenja ob začetku vojne za Slovenijo	število odgovorov	%
služba	12	34,4
delo doma	6	17,1
vpoklican kot policist	2	5,7
vpoklican kot vojak TO	3	8,6
ostalo	12	34,4

Tretjina anketirancev je v času vojne za Slovenijo bila v službi, šestina doma, nekaj jih je bilo vpoklicanih. Med odgovori ostalo je bilo navedeno, da je bil eden na služenju vojaškega roka v JLA, nekaj je upokojencev, srednješolcev.

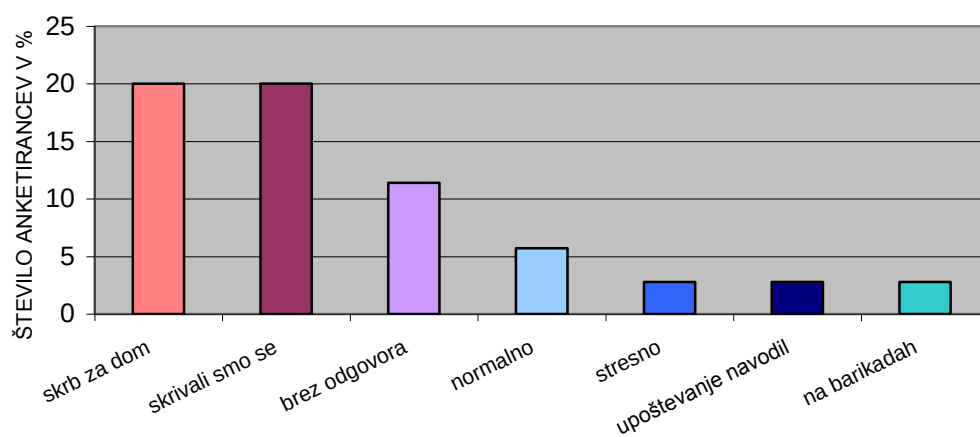
PRILOGA 33:

SPREMEMBA ŽIVLJENJA OB ZAČETKU VOJNE ZA SLOVENIJO

Skrb za svojo varnost in varnost bližnjih	število odgovorov	%
skrb za dom	7	20
skrivali smo se	7	20
brez odgovora	4	11,4
normalno	2	5,7
stresno	1	2,8
upoštevanje navodil	1	2,8
na barikadah	1	2,8

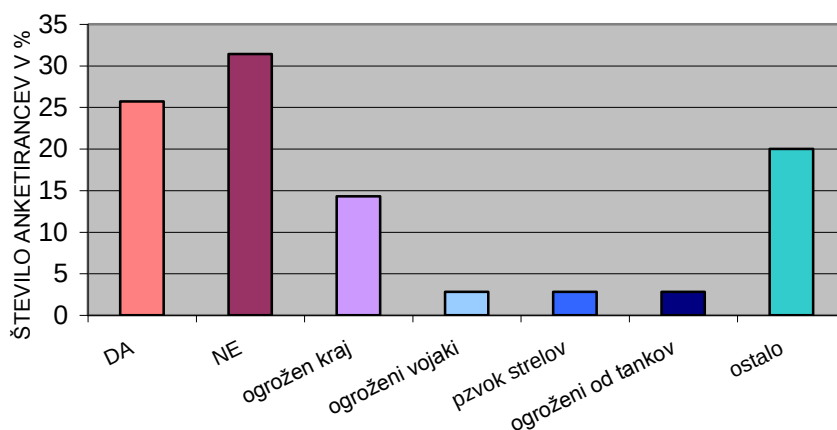
SKRB ZA SVOJO VARNOST IN VARNOST NAJBLJIŽJIH V ČASU VOJAŠKIH SPOPADOV

PRILOGA 34:

Ogroženost življenja ali kraja v času vojne	število odgovorov	%
DA	9	25,7
NE	11	31,4
ogrožen kraj	5	14,3
ogroženi vojaki	1	2,8
zvok strelav	1	2,8
ogroženi od tankov	1	2,8
ostalo	7	20

**OGROŽENOST ŽIVLJENJA
ALI KRAJA V ČASU VOJNE**

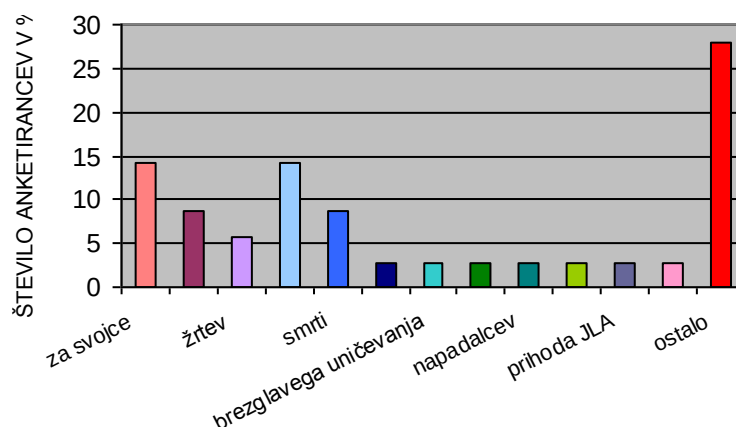

Kar četrtina anketirancev se je čutila ogrožena v času vojne. Več kot 30% ogroženosti življenja ali kraja v času vojne ni občutila, več kot desetina pa je čutila ogroženost svojega kraja.

PRILOGA 35:

Česa so se v času desetdnevne vojne anketiranci najbolj bali?	Število odgovorov	%
za svojce	5	14,3
spopadov	3	8,6
žrtev	2	5,7
razširjenosti vojne	5	14,3
smrti	3	8,6
omahljivcev	1	2,8
brezglavega uničevanja	1	2,8
izgube države	1	2,8
napadalcev	1	2,8
napada letal	1	2,8
prihoda JLA	1	2,8
poraza	1	2,8
ostalo	10	28

**ČESA SO SE LJUDJE NAJBOLJ BALI V
ČASU DEVETDNEVNE VOJNE?**

V času desetdnevne vojne za Slovenijo so se ljudje najbolj bali za svojce, razširjenosti vojne, žrtev, brezzglavega uničevanja pa tudi smrti.

PRILOGA 36:

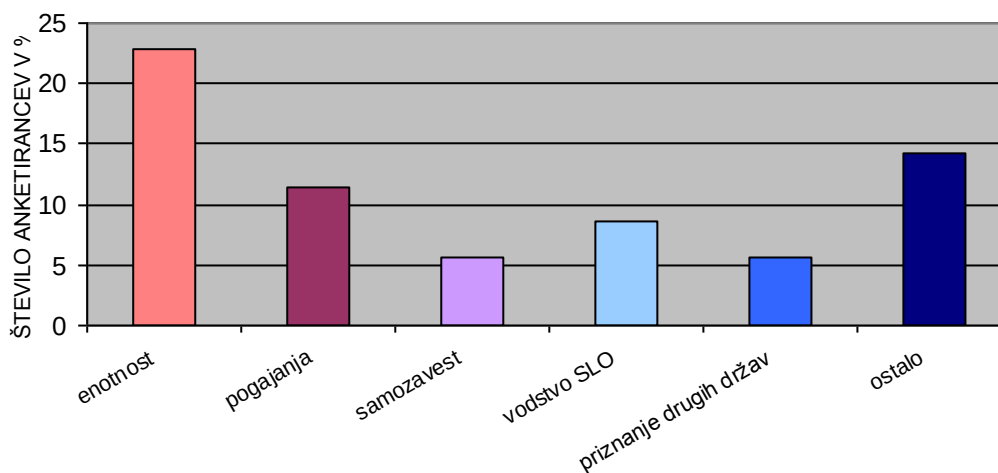
11. Ali se spominjate katerih dogodkov iz časa devetdnevne vojne za Slovenijo, ki vam je ostal v posebnem spominu?

Na to vprašanje so anketiranci podali naslednje odgovore: predaje karavle (2), letalskega napada (3), skorajšnjega strela, tankov pred hišo, zasede pod mostom, spopada v G. Radgoni (2), smrti Janeza Svetina, alarmov, barikad, napada z molotovkami, razdejanja stanovanja, raketiranja ter kraje cisterne.

PRILOGA 36:

Glavni razlogi, da je Slovenija dobila vojno	Število odgovorov	%
enotnost	8	22,8
pogajanja	4	11,4
samozavest	2	5,7
vodstvo SLO	3	8,6
priznanje drugih držav	2	5,7
ostalo	5	14,3

RAZLOGI, DA JE SLOVENIJA DOBILA VOJNO

Skoraj četrtina anketirancev je mnenja, da je Slovenija dobila devet dnevno vojno zaradi enotnosti, nekaj jih je mnenja, da zaradi pogajanj. Med ostalimi odgovori je bilo navedeno: ozaveščenost, naši borci, preudarnost, borba TO, Srbija ni hotela Slovenije.

6. Koledar osamosvojitve

Naša domovina REPUBLIKA SLOVENIJA 23.12. 2008 postaja polnoletna. Tega dne je na OŠ Kapela potekala prireditev v počastitev osemnajstletnice njene neodvisnosti. Izbrali smo dan, ko je bil 23. 12. 1990 izveden plebiscit o neodvisni republiki.

Na prireditvi smo predstavili Projekt OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE – namen in potek projekta, desetdnevno vojno v Sloveniji in v Pomurju (s poudarkom na vojnih dogodkih v Radencih in v Gornji Radgoni), odlomek iz zgodovinskega eseja, rezultate anketnega vprašalnika za devetošolce in njihove starše ter razstavo o procesu osamosvajanja.

Posebno pozornost smo posvetili KOLEDARJU DOGODKOV, ki smo ga pripravili z obeležitvijo pomembnih dnevor skozi 365 dni. Predstavili smo tudi dokumentarni film Slovenija 1990 – 2008.

V koledar smo vključili naslednje dogodke:

JANUAR

1. januar 2007

**Slovenija dobi denarno enoto EURO. SLOVENSKI TOLAR gre v pozabo
SVETOVNI DAN MIRU**

8. januar 1991

Srbske oblasti »vdrejo« v jugoslovanski finančni sistem in si pri Narodni banki Jugoslavije iz primarne emisije »sposodijo« 18 milijard in 243 milijonov dinarjev (1,4 milijarde dolarjev - skoraj polovico načrtovanih skupnih kreditov iz primarne emisije za vse jugoslovanske banke v letu 1991. To je začetek razpada jugoslovanskega ekonomskega sistema.

9. januar 1991

Slovenska vlada objavi memorandum, ki zvezni vladi očita zapoznelo in neučinkovito reagiranje ob razpadanju jugoslovanskega ekonomskega sistema.

Zvezno predsedstvo sprejme na predlog vodstva JLA odlog o vrnitvi nezakonito pridobljenega orožja in o razorožitvi vseh posebnih enot, ki niso bile v sestavi JLA. Odloku nasprotujeta Stipe Mesić in Janez Drnovšek.

10. januar 1991

V Beogradu se sestanejo predstavniki jugoslovanskih republik in se začno pogovarjati o prihodnosti federacije.

11. januar 1991

Memorandum slovenske vlade potrdi skupščina, ki vladi tudi naloži, da do 23. 1. pripravi predlog programa dejavnosti za uresničitev ciljev plebiscita, predvsem predlog za sporazumno razdružitev Jugoslavije in ukrepov za vključitev Slovenije v OZN.

FEBRUAR

8. februar

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

20. februar 1991

Slovenski parlament sprejme resolucijo, v kateri parlamentom drugih republik predlaga sporazumno razdružitve SFRJ. Razdružitve naj bi pomenila nastanek dveh ali več neodvisnih in suverenih držav. S sprejetjem amandmaja k slovenski ustavi so razveljavljeni vsi členi ustave, ki so izvrševanje suverenosti republike prenašali na federacijo.

21. februar

DAN MATERNEGA JEZIKA

MAREC

Marec 1991

Zvezno predsedstvo zavrne slovenski in hrvaški predlog o sporazumni razdružitvi SFRJ.

8. marec 1991

V slovenskem parlamentu je sprejet ustavni zakon, po katerem za državljane Slovenije služenje vojaškega roka v JLA ni več obvezno.

MEDNARODNI DAN ŽENA

12. marec 1991

Vodstvo JLA zahteva sklic seje zveznega predsedstva, na kateri predlaga uvedbo izrednih razmer v celotni državi.

13. marec 1991

Zvezni sekretar za ljudsko obrambo general Veljko Kadijević z nekaj svojimi sodelavci, brez vednosti vlade in predsedstva SFRJ, odpotuje na tajne razgovore v Moskvo, kjer pa ne dobi podpore.

24. marec 1992

Slovenija je sprejeta v zvezo NATO.

APRIL

1. april 1991

Slovenska skupščina sprejme na seji vseh treh zborov prvi proračun, ki je v celoti samostojen.

6. april 1991

V Uradnem listu Republike Slovenije, številka 15-555/91, je objavljen nov zakon o obrambi in zaščiti, ki je bil v skupščini sprejet 29. marca 1991.

18. april 1991

Sestanek predstavnikov jugoslovanskih republik na Brdu pri Kranju.

Oblikujejo predlog dveh možnih oblik prihodnje ureditve države: ali zveza suverenih držav (konfederacija) ali enotna zvezna država (federacija). O tem naj bi se v državi izrekli v prihodnjih mesecih, vendar do tega izrekanja ne pride.

24. april 1991

Zvezni sekretariat za finance pripravi odlok o izvedbi predpisov za plačevanje carine. Za uresničevanje tega odloka naj bi poskrbeli policija in vojska.

27. april 1991

V Uradnem list Republike Slovenije, številka 18-791/91, so objavljeni: Zakon o vojaški dolžnosti, Odredba o ustanovitvi štabov in zavodov Teritorialne obrambe v Republiki Sloveniji in Odredba o določitvi kriterijev za formacijo stalnega sestava območnih štabov za Teritorialno obrambo.

DAN UPORA PROTI OKUPATORJU

april 1991

V Poljčah se začne tečaj za vodstvo, častnike in inštruktorje prvih dveh učnih centrov.

MAJ

4. maj 1991

Slovenska skupščina sprejme več osamosvojitvenih zakonov: Zakon o državljanstvu, o Narodni banki Slovenije, o kreditnem poslovanju s tujino.

8. maj 1991

V slovenski skupščini je sprejet ustavni zakon o ljudski obrambi, ki za obrambo Slovenije predvideva uporabo vseh razpoložljivih vojaških zmogljivosti.

9. maj

DAN EVROPE

15. maj 1991

V prvih učnih centrih TO v Pekrah pri Mariboru in na Igu pri Ljubljani se je pričelo usposabljanje prve generacije slovenskih vojakov. Stipe Mesić ni izvoljen za novega predsednika predsedstva SFRJ.

22. maj 1992

Slovenija je sprejeta v OZN.

23. maj 1991

V učnem centru Pekre pri Mariboru pride do incidenta med TO in JLA.

24. maj 1991

Med pogajanji vojska ugrabi poveljnika pokrajinskega štaba TO Vladimirja Miloševića in častnika TO Milka Ozmeča. Oklepno bojno vozilo JLA ob izhodu iz vojašnice Vojvode Mišića v Mariboru do smrti povozi Josefa Simčika.

JUNIJ

2. junij 1991

Prvi vojaki prisežejo slovenski državi.

5. junij 1991

Slovenska skupščina sprejme zadnji paket osamosvojitvenih zakonov. Slovenska delegacija, Milan Kučan, Janez Drnovšek in Lojze Peterle, se v Beogradu o osamosvojitvi pogaja z zveznim premierom Antejem Markovićem in zveznim sekretarjem za obrambo Veljkom Kadijevićem. Predlogov zvezne strani ne more sprejeti.

12. junij 1991

Na povabilo slovenskega vodstva prispe v Ljubljano Ante Marković in delegatom v skupščini zagotovi, da zvezna vlada ne želi uporabiti nobene sile.

21. junij 1991

Na seji zveznega zbora jugoslovanske skupščine Ante Marković opozori, da bo zvezna vlada z vsemi zakonitimi sredstvi preprečila enostransko spreminjanje notranjih ali zunanjih meja. JLA z letališča Cerklje odpelje deset letal slovenske teritorialne obrambe.

25. junij 1991

Slovenija razglasi neodvisnost.

26. junij 1991

**Osrednja slovesnost ob razglasitvi samostojnosti.
Ob 14.30 prvi strel vojne za Slovenijo, ki ga sproži vojak JLA.**

27. junij 1991

Napad na Slovenijo. Začetek desetdnevne vojne v Sloveniji.

28. junij

**Slovenske oborožene sile so ponoči okrepile blokade ter novo enoto TO usmerile proti zavzetim mejnim prehodom. Vojaki po Sloveniji so postavili številne blokade. Med drugimi je bil zavzet tudi mejni prehod Gornja Radgona.
Prvi žrtvi vojne za Slovenijo med novinarji sta avstrijska novinarja.**

29. junij

Predstavniki sprejmejo dogovor o ustavitvi sovražnosti, ki pa je tako nejasen, da do njegove uresničitve ne pride.

30. junij

Ob 9. uri so iz letališč na Hrvaškem proti Sloveniji poletela letala JLA, vendar so se obrnila in se vrnila na Hrvaško. Ponoči je bil sprejet dogovor o izročitvi Karavanškega predora. Zgodaj popoldan Evropska skupnost na Slovenijo naslovi ultimatum, da naj Slovenija do 19. ure odpove ali zamrzne osamosvojitvene akte.

JULIJ

1. julij 1991

**Slovenija se je strinjala z zamrznitvijo, vendar JLA ni spoštovala dogovorov.
Zvečer je sledil nov ultimatum JLA Sloveniji.**

2. julij 1991

**Zaradi preletov letal so ustavili Nuklearno Krško. Po Sloveniji potekajo najhujši
spopadi do tedaj. Vasil Tupurkovski in Stjepan Mesić sta sestavila predlog s štirimi
točkami, ki ga je Slovenija sprejela.**

**Ob 5 uri zjutraj enote TO napadejo oklepno kolono v Krakovskem gozdu in ji zadajo
močan udarec. Ob 13.30 so enote TO napadle stražnico JLA v Šentilju. Vojaki JLA so
stražnico zapustili. Ob 16.15 so enote TO napadle oklepnike JLA ob mejnem prehodu
Gornja Radgona. Streljanje je uničilo del mesta.**

3. julij 1991

**Motorizirana brigada, ki je bila namenjena v Slovenijo, se ustavi na Hrvaškem. Vse bolj
je jasno, da se napad usmerja na Hrvaško.**

**Pri Vidmu ob Ščavnici je bila ustavljena kolona oklepnih vozil, ki so prodirala proti
Gornji Radgoni. Tudi pri Radencih je bila dokončno ustavljena oklepna kolona JLA, ki
je nameravala pomagati obkoljenim v Gornji Radgoni. JLA sprejme dogovor o ustavitvi
ognja.**

Pogajanja potekajo, a sporazum ni podpisan.

4. julij 1991

**V slovenskih rokah so vsi mejni prehodi. Slovenija dovoli odhod tankovskim kolonom.
Dovoljen je umik oklepni koloni iz Gornje Radgone, ki je za seboj pustila le ruševine.
Slovenci začno utrjevati svoj položaj v JV Sloveniji.
Slovenija beograjski ultimatum odločno zavrne.**

5. julij 1991

**Z železniške postaje v Ljubljani bi moral odpeljati vlak z zajetimi 500 vojaki JLA. Do
tega ne pride, ker je vlak v Zalugu miniran. Vojake pridejo iskat starši in drugi
sorodniki.**

6. julij 1991

**Slobodan Milošević preko televizije sporoči, da je pravica Slovenije miroljubna
razdružitev.**

7. julij 1991

**Na Brionih se pod vodstvom Evropske delegacije, ki jo sestavljajo predstavniki
Nizozemske, Luksemburga in Portugalske, sestanejo predstavniki Slovenije, Hrvaške in
Jugoslavije.**

**Po pogajanjih je sprejeta Brionska deklaracija, ki določa 3 mesečno obdobje moratorija
na izvajanje slovenskega osamosvajanja. Deklaracija zahteva neposreden nadzor in
pogovore med sprtima stranema. K deklaraciji sta sprejeta še dva aneksa, ki urejata
režime nad carino in prometom ter smernice za delo opazovalske misije v Jugoslaviji.**

10. julij 1991

Skupščina RS sprejeme Brionsko deklaracijo.

18. julij 1991

Janez Drnovšek predlaga umik celotne vojske JLA iz slovenskega ozemlja ter izpustitev slovenskih fantov, ki so jih zadrževali v vojašnicah.

23. julij

Goduje ANA, v Sloveniji drugo najpogostejše žensko ime

AVGUST

15. avgust

MARIJINO VNEBOVZETJE

Goduje MARIJA, v Sloveniji drugo najpogostejše žensko ime.

19. avgust

Praznik priključitve Prekmurja k matični domovini.

SEPTEMBER

15. september

Praznik vrnitve Primorske k matični domovini.

OKTOBER

8. oktober 1991

Obvelja mednarodna razsodba o razpadu Jugoslavije.

26. oktober 1991

Odhod zadnjega vojaka JAL iz Koprškega pristanišča.

31. oktober

DAN REFORMACIJE

Državni praznik v Republiki Sloveniji od leta 1992.

NOVEMBER

21. november 1990

Skupščina Republike Slovenije sprejme Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

23. november
DAN RUDOLFA MAISTRA

DECEMBER

23. december 1990
Plebiscit o osamosvojitvi Republike Slovenije. Volilni upravičenci odgovarjajo na vprašanje: »Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?«

25. december 1990
BOŽIČ
Državni praznik od leta 1990.

26. december 1990
Uradna razglasitev rezultatov plebiscita. Glasovanja se je udeležilo 93,2 % vseh volilnih upravičencev, za samostojno in neodvisno državo je glasovalo 88,5% vseh volilnih upravičencev. Še pred izvedbo plebiscita skupščina objavi Deklaracijo o spoštovanju temeljnih konvencij Sveta Evrope.

DAN SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI
Državni praznik od leta 1991, leta 2007 so prazniku dodali pojem ENOTNOSTI

7. Dokumentarni film: Slovenija leta 1991 in 2008

Dokumentarni film je bil posnet z namenom predstaviti pričevanja starejše generacije na čas osamosvaja Slovenije. Gospa MARGARETA PETEK, ki aktivno spremlja dogodke svetovne in slovenske politike, nam je zaupala svoj pogled na obdobje 1990 -91. Za njen prispevek se ji iskreno zahvaljujemo.

Pripadniki srednje generacije gospa Dragica Kreft PRESEKAR, gospod Dušan HORVAT in gospod Srečko JURKOVIČ so bili aktivni udeleženci procesa osamosvojitve Slovenije (gospa kot medicinska sestra v Kliničnem centru v Ljubljani, gospod Horvat kot vojak JLA in gospod Jurkovič kot policist takratne slovenske policije).

Zaupali so nam, kako so doživljali ta čas in kje so bili v času vojne. Njihov prispevek je pomemben del našega projekta.

V dokumentarni film smo vključili tudi pripadnike mlajše generacije – učence tretjega razreda OŠ Kapela, ki so se rodili v naši samostojni republiki. Zanimalo nas je , kaj vedo o naši domovini, katere pomembne Slovence poznajo in kakšni smo Slovenci. Hvala za njihov zanimiv prispevek in hvala njihovi učiteljici Slavici Kovačič, ki jih je za to pripravila.

8. Primer urne priprave

Kot učiteljica zgodovine v 9. razredu OŠ, namenjam procesu osamosvajanja in vojne v Sloveniji dve šolski uri. Pri pouku uporabljam učbeniški komplet založbe Rokus RAZISKUJEM PRETEKLOST 9 (učbenik, vaje, DVD). Primer učne priprave je priložen dokument.

9. Zaključek in zahvala

Projekt Osamosvojite Slovenije sem kot mentorica učencem 9. razreda OŠ KAPELA, delala z velikim veseljem in ponosna sem na rezultate našega dela.

V prvi vrsti se zahvaljujem svetovalcu za zgodovino Vojku Kunavru, da me je povabil k projektu.

Velika zahvala je namenjena mojim učencem Domeniki, Ivani, Dominiki, Katji, Jasmini, Tanji, Nastji, Davidu in Mihi, ki so dobro opravili svoje delo in so tako kot jaz ponosni na to. Zahvala tudi učiteljicam Mariji Andrejč (za pomoč pri oblikovanju stolpcev in grafov anketnega vprašalnika, Idi Petek za pomoč in nasvete pri izdelavi koledarja in Slavici Kovačič za nasvete tretješolcem).

Hvala fotografiji Nataši JUHNOV in uredništvu Vestnika za posredovane vire.

Zahvala vsem, ki so izpolnjevali anketni vprašalnik, še posebej pa Margareti Petek, gospe Dragici Kreft Presekar, gospodu Dušanu Horvatu in gospodu Srečku Jurkoviču za njihov prispevek v dokumentarnem filmu.

Hvala ravnateljici šole Anastaziji Avsec, da nam je omogočila predstaviti projekt in s tem obeležiti praznik samostojnosti in enotnosti Slovenije.

10. TERITORIALNA OBRAMBA REPUBLIKE SLOVENIJE in JLA

Teritorialna obramba Republike Slovenije

Po napadu Sovjetske Zveze na Češkoslovaško leta 1968 je jugoslovanski politični vrh sprejel doktrino o splošni ljudski obrambi ter sklep o ustanovitvi Teritorialne obrambe republik in pokrajin. Po zmagi demokratskih strank v Sloveniji, leta 1990 je centralna oblast v Beogradu ukazala razorožitev TO Slovenije, vendar ukaza v Sloveniji niso v celoti upoštevali. Veliko orožja je takrat izginilo iz skladišč in je bilo kasneje uporabljeno pri ustanavljanju prvih enot SV.

POVELJSTVO

V Sloveniji je bil glavni štab TO ustanovljen 20. novembra 1968. V začetki je bilo poveljstvo skoraj izključno v rokah slovenskih častnikov, po letu 1974 pa je vse več vodilnih položajev v TO prešlo v roke srbskih častnikov JLA. Razlog za to je bilo vse večje nezaupanje v TO s strani srbskih politikov, ki so se bali demokratičnih gibanj v nekaterih republikah. V letu 1990 je Slovenija ustanovila nov štab TO, ki je postal predhodnik poveljstva SV. Sprejete so bile nove insignije, maja 1991 pa sta bila odprta prva učna centra za usposabljanje vojaških obveznikov na Igu pri Ljubljani in Pekrah pri Mariboru. 2. junija istega leta je prisegla prva generacija slovenskih vojakov.

ORGANIZACIJA

Poveljevalni jezik v TO je bil slovenski, sama TO pa je bila organizirana v obliki odredov kot pomožna udarna sila JLA. Po letu 1990 je bila TO organizirana kot samostojna vojska, kar se je dokončno oblikovalo v mesecih pred osamosvojitvijo v skladu z ustavo RS, ki je bila sprejeta že leta 1990.

Teritorialna obramba

Poveljnik: Janez Janša

Moč: TO 16.000, policija 10.000

Žrtve: 18 mrtvih, 182 ranjenih

Janez Janša (poveljnik Teritorialne obrambe med vojno za Slovenijo)

Žrtve v vojni za Slovenijo

- **Aleš Bertoncelj (30. junij 1991, obmejna stražnica Šentilj)**
- **Janez Bučar (28. junij 1991, Medvedjek)**
- **Ivan Bukšek (27. junij 1991, Ptuj)**
- **Mitja Derenčin (27. junij 1991, Koseze)**
- **Robert Dovgan (27. junij 1991, Koseze)**
- **Franc Draksler (28. junij 1991, Kum)**
- **Milan Farkaš (28. junij 1991, Gornja Radgona)**
- **Robert Fink (27. junij 1991, Rigonce)**
- **Boris Fras (24. maj 1991, Ptuj)**
- **Branimir Furlan (29. junij 1991, Mokronog)**
- **Alojz Glaser (27. junij 1991, Logatec)**
- **Bojan Grešovnik (2. julij 1991, Dravograd)**
- **Bojan Grlica (28. junij 1991, Kum)**
- **Vinko Hajtnik (2. julij 1991, Dravograd)**
- **Stanko Hribernik (2. julij 1991, Dravograd)**
- **Zdenko Janc (28. junij 1991, Kum)**
- **Jože Judež (28. junij 1991, Kum)**
- **Silvo Judež (28. junij 1991, Medvedjek)**
- **Rudi Kajtna (2. julij 1991, Krakovski gozd)**
- **Branko Kaučič (28. junij 1991, Banfi pri Ljutomeru)**
- **Aleš Kodra (27. junij 1991, Trzin)**

- Rajko Kovač (28. junij 1991, Kum)
- Vlado Kunčič (28. junij 1991, Gibina)
- Roman Lunder (28. junij 1991, Ribnica)
- Anton Martinčič (28. junij 1991, Medvedjek)
- Darko Muc (28. junij 1991, Gornja Radgona)
- Krešo Nemec (28. junij 1991, Kum)
- Željko Obreški (28. junij 1991, Šentilj)
- Mihael Papler (27. junij 1991, Trzin)
- Vinko Pintar (28. junij 1991, Medvedjek)
- Robert Pirih (1. avgust 1993, Rakek)
- Aleksander Počič (28. junij 1991, Šentilj)
- Oto Pok (2. julij 1991, Dravograd)
- Ivan Ravnikar (28. junij 1991, Kum)
- Jože Renar (2. julij 1991, Logatec)
- Rudi Rogelšek (2. julij 1991, Dravograd)
- Rudi Rotar (28. junij 1991, Kum)
- Vitomir Simunošek (2. julij 1991, Dravograd)
- Ivan Starina (28. junij 1991, Kum)
- Hari Steržaj (28. junij 1991, Kačure)
- Marjan Toplak (28. junij 1991, Štrihovec)
- Marjan Trope (28. junij 1991, Ribnica)
- Ludvik Volf (28. junij 1991, Gornja Radgona)
- Milan Zagernik (2. julij 1991, Dravograd)
- Boris Žižek (2. julij 1991, obmejna stražnica JLA Jožica Flander)
- Zdenko Žnidarčič (2. julij 1991, Loka pri Novi Gorici)

Jugoslovanska ljudska armada

Poveljnik: Veljko Kadijević (poveljeval 1989-1992, sedaj Ruski državljani, kadet ameriške vojne akademije West Point)

Moč: armada (35200)

Žrtve: JLA 35.200, 5000 zapornikov (ocena)

11. Viri, literatura in priloge

1. Bajt Drago, ... Slovenska kronika 20. stoletja, Nova revija, Ljubljana 1996

2. A. N. Kern, D. Nečak, B. Repe Naše stoletje, zgodovina za 8. razred osnovne šole, Modrijan, Ljubljana 1997

3. E. Dolenc, A. Gabrič, M. Rode Koraki v času, 20. stoletje, zgodovina za 8. razred osnovne šole, DZS, Ljubljana 1997

4. B. Nešović, J. Prunk, 20 stoletje, Zgodovina za 8. razred OŠ, DZS Ljubljana 1993

5. J. Prunk, Kratka zgodovina Slovenije, založba Grad, Ljubljana 1998

6. J. J. Švajncer, Vojna zgodovina, DZS, Ljubljana 1998

7. J. J. Švajncer, Vojna in vojaška zgodovina Slovencev, Prešernova družba, Ljubljana 1998

8. vojna v Pomurju, posebna izdaja Vestnika . Murska Sobota, 28. junij 1991

9. Spletne strani z vsebino o vojni za Slovenijo

<http://www.ukom.gov.si/10let/pot/vojna/> - Republika Slovenije, urad vlade za informiranje

<http://www.slovid.com/10+dnevna+vojna+za+slovenijo/5323/video> - posnetek iz desetdnevne vojne za Slovenijo

http://www.mors.si/fileadmin/mors/pdf/revija_sv/2006/sv06_07_priloga.pdf - dokument Slovenske vojske

http://sl.wikipedia.org/wiki/Desetdnevna_vojna - vojna iz Wikipedije

<http://www.youtube.com/watch?v=ifWILn9veB8> – posnetki na Youtube

PRILOGE:

fotografije

1. Slovesnost ob razglasitvi samostojne Slovenije 26.6. 1991
2. Slovenska zastava
3. Goreči tank na mejnem prehodu Rožna dolina
4. JLA skuša zasesti mejne prehode v Sloveniji
5. Vojna v Pomurju
6. Množična vdaja jugoslovanskih vojakov
7. Krakovski gozd in Ljubljanski grad v času vojne
8. Odhod vojakov JLA
9. ,10. Pogled na porušeno Gornjo Radgono
11. Pripadniki To se vračajo mimo soboške vojašnice

Tabele in grafi

12. Koliko let je Slovenija
13. Praznik dneva samostojnosti in enotnosti
14. 25. junij
15. prvi predsednik Slovenije
16. Kako dolgo je trajala vojna za Slovenijo
17. Enote slovenske vojske
18. Sklenjen mir med slovensko in jugoslovansko vojsko
19. Zadnji jugoslovanski vojak iz Slovenije
20. Kdaj je Slovenija postala članica OZN
21. Denarna enota od leta 1991 naprej
22. Vstop v EU
23. Ankentiranci po spolu
24. Poklic ankentirancev
25. Starost ankentirancev
26. Udeležba na plebiscitu
27. Način sprejetja rezultatov plebiscita
28. Ali je bila tedanja odločitev o plebiscitu težka ali lahka
29. Pričakovanja po razglašeni rezultatih
30. Spremljanje proslave ob razglasitvi neodvisnosti RS 25.6. 1991
31. Občutki ob razglasitvi neodvisnosti Slovenije
32. Sprememba življenja ob začetku vojne za Slovenijo
33. Skrb za svojo varnost in varnost bližnjih
34. Ogroženost življenja ali kraja v času vojne
35. Česa so se v času desetdnevne vojne ankentiranci najbolj bali
36. Razlogi, da je Slovenija dobila vojno

12. Kazalo

1. Namen in potek projekta.....	1
2. Osamosvojitvena vojna v virih in literaturi	2
2.1. Vzroki za vojno	2
2.2. Pot v vojno v Sloveniji	3
2.3. Osamosvojitvena vojna v Sloveniji leta 1991	6
2.4. Slovenija zmaguje	9
2.5. Vojna za Slovenijo je dobljena	11
2.6. Vojna za Slovenijo skozi fotografski aparat	12
2.7. Vojna za Slovenijo v slovenski literaturi	19
3. Vojna v Pomurju	20
3.1. Vojna za samostojno Slovenijo na območju Pomurja	20
3.2. Vojna v Pomurju skozi fotografski aparat	22
4. Vojna za Slovenijo (zgodovinski esej)	26
5. Spomini na vojno (anketni vprašalnik)	36
5.1. Anketni vprašalnik za učence 9. razreda OŠ Kapela	37
5.2. Anketni vprašalnik za starše in stare starše	43
6. Koledar osamosvojitve 1990 – 2008	54
7. Dokumentarni film Slovenija 1991 in 2008	61
8. Primer urne priprave Vojna za Slovenijo	62
9. Zaključek in zahvala	62
10. Teritorialna obramba Republike Slovenije in JLA	63
11. Viri, literatura in priloge	66
12. Kazalo	68